

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon števil. 50, upravnništvo števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Vlada in kriza.

Politično obzorje v naši državi je vedno vedro, za to skrbi aviatik g. St. Radić s svojimi veselimi produkcijami, tem mračnejše pa je njeno gospodarsko obzorje, ki ga ne more razjasniti noben humor g. Radića in noben optimizem šefa vlade g. Uzunovića. Gospodarska kriza, ki iz dneva v dan zavzema strahotnejše oblike, to je danes najaktualnejše in najtežje naše državno vprašanje. A dočim bi ravno za to odgovorna vlada in njena parlamentarna večina temu vprašanju morali posvečati največjo in najresnejšo skrb, pa vidimo nasprotno, kako se celokupni vladni tabor za gospodarsko krizo in njeno rešitev briga toliko ko za lanski sneg.

Vsak dan slišimo kako izjavo od vladne strani, a vedno samo v političnih zadevah in večinoma o stvareh, ki morda v visoki meri interesirajo dotičnega izjavljalca, ostali svet pa prav malo ali nič; toda o gospodarski krizi in njeni rešitvi ni podala ta vlada še nobene konkretne izjave. Edino, kar je šef vlade v tem pogledu doslej izjavil, je bilo to, da je konstatiral oziroma priznal, da »ima gospodarsko krizo, pa da ju treba rešiti.« Kar naposled ve pri nas že vsak otrok. Toda, kako si vlada to reševanje krize predstavlja, tega g. šef vlade ni povedal. A najbrže tako, kakor je pokazala to o priliki poplavne katastrofe, ko je vso pomožno akcijo prepustila Rdečemu križu in milosrčnosti prebivalstva. Najbrže stoji vlada tudi v pogledu gospodarske krize na istem stališču, na katero se je postavila v pogledu povodnj, češ, da je ni zakrivila ona. Takrat je izjavila na usta svojega poljedelskega ministra g. Pucelja, da poplav ni kriva vlada, ampak jih je kriv ljubi Bog. Sicer se je potem ugotovilo, da do teh poplav v takem obsegu nikdar ne bi bilo prišlo, ko bi se bila vlada pravočasno pobrigala za izgraditev in vzdrževanje rečnih nasipov oziroma ko bi bila dala za to potrebni denar. In približno tako je tudi z gospodarsko krizo: naj si vlada domišlja, da ni na tem prav nič kriva, vendar je izven nje za vsakega človeka dognana stvar, da je sedanje gospodarsko krizo v največji meri zakrivila vlada s svojo nesposobnostjo.

Sicer se navsezadnje ni čuditi, če vlada za gospodarsko krizo nima ne interesa ne časa, da bi kaj proti njej ukrenila. Kako naj se bavi z drugo krizo, ko ima s svojo lastno krizo čez glavo opraviti! Od trenutka, ko se je ta vlada nespornostnega sporazuma in sporazumnega nesporazuma porodila, pa vse do današnjega dne se nahaja v neprestanih krizah, ki smo jih čisto imeli priložnost gledati v naravnost grotesknih pojavih, in vsekakor ni brez fizične podlage dovtip, ki kroži o vladi g. Uzunovića, da je to vlada, ki se živi od krize in da bo vzela konec, čim preneha biti v krizi. In če je vzeti resno veliki optimizem, ki ga razvija vlada baš v teh dneh, izjavljajoč, da se ne nahaja v nobeni krizi več, potem bi bil njen konec bližju...

Toda, ker govorimo o gospodarski krizi: Če že vlada sama nima časa ne volje, da bi se posvetila vprašanju, kaj storiti proti tej krizi, potem pa naj vsaj izvede to, kar ji je od druge strani v tem pogledu nasvetovano. Šefi opozicije so ji že pred dvema mesecema v svoji spomenici tozadevno stavili primerne predloge, naj torej omogoči vsaj diskusijo o teh predlogih. V to svrhu pa je seveda predvsem treba sklicati spet narodno skupščino.

A zakaj vlada narodne skupščine ne skliče? Takrat pri njeni odgovoritvi je bilo rečeno, da bo sklicana najpozneje spet septembra, zdaj pa se izjavlja g. skupščinski predsednik Trifković, da se bo to zgodilo šele oktobra. Torej se bo spet po nepotrebnem zapravil en cel mesec in to sprito tako množine pereh in neodločljivih vprašanj, ki nujno zahtevajo parlamentarnega dela.

Toda sedanje vlade in njene večine ni mar dela, ni mar državnih in ljudskih interesov, njej so njeni lastni interesi prva in zadnja skrb. Kaj briga njo gospodarska kriza, kaj vedno večja beda ljudstva, kaj briga to »seljaško« vlado predvsem obupni položaj kmeta? Naj vse propade, samo da sedi ona na udobnih ministrskih foteljih in da drži v svojih rokah vso oblast. Oblast — to smatra ta vlada za edino nalogo vladanja, ne pa tudi delo za blagor države in ljudstva.

Vsekakor je ta vlada več ko dovolj pokazala, da je za vladanje nesposobna in zato je skrajni čas, da izgine. Ne vemo, kako dolgo se bo še držala, toda nabrano je danes že toliko nevolje od vseh strani proti njej, da je upravičeno upanje, da kmalu doživimo ne-

Zaenkrat ostane vse pri starem.

Bled, 1. sept. (Od našega poročevalca.) Danes zjutraj sta se kralj in kraljica vrnila iz Kalendovca pri Splitu na Bled. Z dvornim vlakom je prispel isti čas tudi zunanji minister Ninčić. Kralj je sprejel Ninčiča v enourni avdienti, nakar se je ta ob 10. uri odpeljal v Benetke, oz. v Zenevo.

V političnih krogih ne smatrajo za ver-

jetno, da bi tekom tega meseca prišlo do sprememb v vladi. Neglede na povoljen odgovor bolgarske vlade, bi vsaka vladna sprememba mogla sedaj kvarno vplivati na zunanjepolitični položaj.

Na Bledu se mudi sedaj od inozemskih diplomatov edino še španski poslanik.

Obtožbe radičevskih poslancev proti ministru Nikiču.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Interpelacija Radičevih poslancev dr. Kežmana in tovarišev na predsednika vlade proti Nikiču je bila danes popoldne predana predsedniku vlade in je bila v celoti objavljena. V interpelaciji se navaja:

»Na temelju sklepa narodne skupščine od 27. maja 1926. smatramo za svojo poslansko dolžnost, da Vam kot predsedniku kraljeve vlade s tem aktom uradno sporočimo nekatera dela ministra za šume in rude dr. Nikiča. V njih vidimo zlorabo uradnega položaja proti obstoječim predpisom v škodo državnih in ljudskih interesov. Ker se je narodna skupščina z omenjenim sklepom od 27. maja z največjo odločnostjo postavila na stališče brezobzirnih in hitrih preiskav enakih dejanj, Vas, g. predsednik, obveščamo o vseh dejanjih ministra dr. Nikiča, o katerih smo mogli dobiti dokaze in ki kršijo zakon. Prosim Vas, da ukrenete vse, da minister za šume in rude vsled teh dejanj izvaja vse konsekvence in da se naj ta dejanja hitro preiščejo. Vsi krivci, ki ogrožajo omenjene zakone in interese države, naj se pokličejo na odgovornost. Na ta način naj se prepreči njih nadaljnje škodljivo delovanje.«

V nadaljnjem se navajajo v 11 točkah razna dejanja dr. Nikiča, ki jih interpelanti smatrajo za kaznjiva.

1. Kupčija z gozdovi grofa Erdődyja v nasprotju s sklepom ministrskega sveta. 2. Podaljšanje dogovora s podjetjem »Virbo« brez predpisane licitacije ministrskega sveta za nabavo 300.000 kubičnih metrov bukovih in hrastovih drv. 3. Odobritev dogovora imovinske občine Brod na Savi s Hrvatsko eskomptno banko na škodo občine. 4. Sklenitev dogovora novogradiške imovinske občine s posestvom Černik. 5. Imenovanje raznih oseb za upravne svetnike pri Steinbeissovem podjetju in druge zlorabe pri tem podjetju. 6. Zlorabe pri državnem gozdarskem podjetju Dobrlin-Drvar in Varda v Višegradu. 7. Nepravilno manipuliranje s fondi ministrstva za šume in rude. 8. Razna posredovanja poslancev Nikičeve skupine dr. Lončarevića. 9. Prodaja 15 vagonov železa v škodo države. 10. Zakup nekega goveda pri apatinskem gozdnem ravnateljstvu na škodo države. 11. Imenovanje dr. Nikičevega brata Antona za uradnika

v ministrstvu, kateremu je dr. Nikič odredil plačo enako plači uradnikov v zunanjih ravnateljstvih. Postavitev za zvančnika ministrstva dr. Milivoja Jambrišaka, ki je star nad 40 let in radi tega nima pravice do državne službe.

S temi dejanji je dr. Nikič prizadejal državi škodo, vsled tega vprašujejo interpelanti predsednika vlade:

1. Ali so Vam znani navedeni in slični slučajji iz delovanja ministra dr. Nikiča? 2. Kaj ste dosedaj podvzeli v tej stvari in kaj nameravate nadalje storiti, da bi se ti slučajji čimprej in natančno preiskali in postavili krivci pred sodišče? 3. Kako mislite v bodoče preprečiti podobne slučaje?

Interpelacijo so podpisali Kežman, Pernar, Neudorfer, Basariček, Vandekar in Parsarič.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Minister za šume in rude dr. Nikič je danes takoj odgovoril na interpelacijo svojih bivših tovarišev iz kluba z izjavo, katero je izročil časnikašem. V njej pravi, da sicer interpelacije še ne pozna natančno, ker se še dosedaj ni objavila. Priča kuje je popolnoma mirno, ker je njegova vest čista. Sploh ni mislil, da se bodo Radičevci tako blamirali. Da navede samo en primer: Kupčijo z gozdovi grofa Erdődyja so zahtevali sami poslanci Radičevega kluba. Predlog sta podpisala Stjepan in Pavle Radić. Zadevo novogradiške občine je že rešil minister njegov predhodnik. V izjavi nadalje napada Radičevce, da so v politiki neresni in klevetniki.

Belgrad, 1. sept. Dr. Milivoj Jambrišak, ki je po svojem poklicu zobozdravnik, je v belgrajskih političnih krogih znan kot političen amater. V interpelaciji proti dr. Nikiču se tudi imenuje njegovo ime. Popoldne je dal časnikašem izjavo, v kateri izjavlja z ozirom na interpelacijo sledeče: Ze štiri leta je v Belgradu. Ob priliki zadnjih občinskih volitev ni bil vpisan v volilni imenik, če prav ima pravico do vpisa. Da bi vpis pospešil, je prosil dr. Nikiča, da ga imenuje kot zvančnika, da bi na ta način prišel v volilni imenik. Radičevci pa v interpelaciji ne navajajo drugega dekreta, s katerim se je prvi dekret zopet razveljavil. Plače v ministrstvu sploh ni dobival.

Zaslišanje bivšega fin. ministra v protikorupcijskem odboru.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Anketni odbor je danes v zadevi odkupa tovarne »Vapa« zaslišal bivšega finančnega ministra Stojadinovića, ki je na dolgo in široko izvajal, zakaj je v to podjetje vložil 20 milijonov dinarjev državnega denarja. Navajal je, da je dosledno delal v tem smislu, da bi država omenjeno tovarno za papir popolnoma odkupila. V zadnji finančni zakon se je sprejelo pooblastilo, da sme monopolna uprava popolnoma odkupiti podjetje »Vapa«. Po sprejetju finančnega zakona je nastopila vladna kriza. Stojadinović je kot fin.

minister odstopil. Radi tega zadeve ni mogel do konca izpeljati. Njegovo mišljenje je, da je omenjeno pooblastilo v fin. zakonu za vsakega fin. ministra obvezno. Kakor smo že poročali, je sedanji fin. minister nasprotnega mišljenja in je zadevo spravil pred stalni pravniški odbor, ki je različnega mnenja. Nekateri so za, drugi proti mnenju, da bi bilo pooblastilo o odkupu tovarne obvezno tudi za drugega fin. ministra. Na jutrišnji seji se bo nadaljevalo zasliševanje merodajnih osebnosti v tej zadevi.

RADIČEVSKI MINISTRI.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Nocoj so v Zagreb odpotovali vsi radičevski ministri, ki so v Belgradu, Krajač, Šibenik in Pucelj. Jutri ali pojutrišnjem se namreč S. Radić odpelje v Zenevo. Ministri pa še hočejo od strankinega načelnika dobiti zadnja navodila. S. Radić jim namreč ne zaupa, da bi mogli primerno nastopati v času njegove odsotnosti. Iz Zagreba se bo minister Pucelj odpeljal v Ljubljano k otvoritvi jesenskega Ljubljanskega vele sejma.

slavni konec slavne seljaške vlade, katere glavni značaj je bil, da je bila vse, samo ne seljaška in da se je go zlasti naš kmet vedno le z jezo spominjal.

8 MILIJONOV DINARJEV ZA VOJVODINSKE POPLAVLJENCE.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Na današnji seji je ministrski svet odobril kredit 8 milijonov dinarjev za poplavljenca v Vojvodini, ki se bo porabil za zgraditev novih hiš in za nabavo živil.

PRIMO DE RIVERA HOČE PODATI OSTAVKO.

London, 1. sept. (Izv.) Iz San Sebastiano poročajo, da je radi spora s topniškimi častniki hotel Primo de Rivera podati ostavko, kar pa je kralj odklonil.

Angora, 1. sept. (Izv.) Neodvisno sodišče v Angori je obsodilo Abdul Kadira radi veleizdaje na smrt.

Madjarsko-jugoslovansko zbližanje.

Budimpešta, 1. sept. (Izv.) Pri proslavi obletnice bitke pri Mohaču je bil navzoč tudi uradnik jugoslovanskega poslanštva. Horthyjev govor, ki ga je imel pri tej priliki, je vzbudil senzacijo. Horthy je izredno poudarjal prijateljsko razmerje med Jugoslavijo in Madžarsko. Dejal je: Od dobrega prijatelja, s katerim smo se pred štiristo leti skupno borili proti Turkom, so nas v zadnjem času ločila globoka nasprotja. Jaz verujem in upam, da se bo staro prijateljstvo in sporazum med obema narodoma zopet povrnilo in to kmalu. »Esti Kurier« pripominja, da je to prvi korak k jugoslovansko-madžarskemu zbližanju in da so se te Horthyjeve besede sprejele povsod z največjimi simpatijami. Ta jugoslovanska orijentacija je obenem italijanska orijentacija zunanje politike, ker sta Jugoslavija in Italija v najboljših odnosih in tudi Anglija to zvezo pozdravlja. Jugoslovansko poslanštvo je bilo ves dan v stalni telefonski zvezi z Belgradom. Češkoslovaško poslanštvo je izjavilo, da smatra Horthyjev govor kot znamenje za nastop nove dobe. Češkoslovaška pozdravlja jugoslovansko-madžarsko zbližanje, ker smatra to za začetek srednjeevropske lokarnske politike. Rumunsko poslanštvo zatrjuje, da gre za nove prijateljske zveze med Romunijo in Madžarsko, Češkoslovaško in Madžarsko ter Jugoslavijo in Madžarsko!

Ureditev dolgov evropskih držav v Ameriki.

Pariz, 1. sept. (Izv.) Briandovo potovanje v Zenevo se je zavleklo radi tega, ker so se pričeli razgovori z državnim tajnikom Mellonom. Mellon je obiskal Brianda. Posvetovanja in razgovori so samo konzultativnega značaja. Briand in Poincaré hočeta sondirati teren za izpremembo fran-ameriške pogodbe za ureditev dolgov. Pariški listi pišejo, da je Mellon dal vedeti, da misli ameriška vlada sama podvzeti iniciativo za revizijo pogodb o plačilu dolgov in postaviti vso to vrsto pogodb na novo podlago. Listi so skrajno pesimistični.

London, 1. sept. (Izv.) Iz Newyorka poročajo, da je izjavil Coolidge, da ni nikakega vzroka, da bi ameriška vlada spremenila svojo politiko v vprašanju dolgov evropskih držav Ameriki.

Nesoglasja med angleškimi rudarji.

London, 1. sept. (Izv.) Pri zadnji razpravi o podaljšanju izjemnega stanja se je dogodil značilen incident. Poslanec delavske stranke je tako razgrajal, da je predsednik zahteval izključitev. Proti izključitvi so glasovali samo nekateri člani delavske stranke, dočim so se Macdonald in njegovi poslanci glasovanja vzdržali. To je zunanje znamenje velikih nesoglasij, ki vladajo v delavski stranki.

Notranji minister je ostro nastopil proti stavkovnim stražam stavkujočih, ki branijo delavoljnimi, da bi šli na delo. Notranji minister je deklariral vsa ta dejanja za upor proti javnemu redu, ki ga mora vlada najstrožje preganjati in v kalj zatreti.

Pri ponovni seji izvršilnega odbora rudarske zveze je izjavil zastopnik nottinghamskega distrikta, da si za svoje ljudi zavaruje svobodno roko za posebna pogajanja. V Pontypool je prišlo do ostrih konfliktov med delavoljnimi in stavkujočimi rudarji. Policija je morala opetovano posredovati. Veliko oseb je bilo ranjenih.

London, 1. sept. (Izv.) Med voditelji rudarjev v izvršnem odboru rudarskih organizacij je nastal spor. Radikalno krilo vodi Smith, dočim vodi Cook oni del, ki hoče doseči ugoden umik v rudarski stavki.

KOMUNISTIČNO MEDNARODNO MLADINSKO ZBOROVANJE PREPOVEDANO.

Dunaj, 1. sept. (Izv.) Mednarodno mladinsko zborovanje, ki ga je sklicala avstrijska komunistična stranka na Dunaj, je policija prepovedala.

REVOLUCIJA V NICARAGUI.

Newyork, 1. sept. (Izv.) Poročila iz Nicaragua povedo, da so revolucionarne čete zasledile Kap Grazia na vzhodni obali.

KITAJSKA PROTI SOVJETSKEMU POSLANIKU.

Pariz, 1. sept. (Izv.) Ker je vlada Sovjetske Rusije odklonila kitajsko zahtevo, da se odpokliče poslanik Karahan, je kitajska vlada sklenila, da vrne poslaniku potni list.

Grehi SDS.

Po 14 dneh je »Jutro« vlovilo sapo, ki so mu jo zaprli mogočni mariborski kmetijski dnevi. Za nedeljski uvodnik je napisalo brezokusno klobaso, ki naj dokazuje, da SDS ni največja uničevalka vsega slovenskega narodnega blagostanja, torej tudi uničevalka slovenskega kmeta.

SDS si upa govoriti o ljubezni do posameznih slovenskega naroda, ko je vendar ona tista, ki je ta narod spravila v siromaštvo, ko je kmetu naprtila davek za davkom, ko mu je uničila kmetijsko pospeševalne zavode in korak za korakom uničevala njegov napredek. Ali ne presega vsega farijezstva stalno ponavljanje vprašanja: Kaj je naredilo 20 poslancev SLS za slovenskega človeka? Jutrova gospoda naj si zapomni: Tudi če bi vsa SLS nikdar ne bila napravila nobene koristi, bi bila še vedno neprecenljivo koristnejša za Slovenijo kot SDS, ki nam je napravila ogromno škodo! Gorje če bi SDS imela mesto 2 poslancev 20 in bi se v tem razmerju povečal njen škodljiv vpliv za Slovenijo! Milijonska škoda, ki jo že itak imamo, bi se povečala, da bi naš človek sploh ne imel ničesar več svojega, slovenske kmetije bi bile last države ali kake porodice, kmet pa bi tlačanil za hlapčevsko skorjo.

Ker so volitve v trgovsko zbornico, mora Jutro seveda govoriti tudi o obrti in trgovini. Samo enega se bomo tu dotaknili.

»Jutro« hoče nekaj pripovedovati o stavbnih delavnosti in njenem blagodejnem vplivu na vse obrtniške sloje. Edina bilka, ki jo more to »Jutro« pokazati je ljubljanski magistrat, ki izvršuje načrte bivšega občinskega sveta. Res se tlakujejo ceste, klavnico so zgradili in sedaj grade stanovanjsko hišo ob Ahacjevi cesti. Toda ponovno je treba pribiti, da delajo to gerenti kot nasledniki in izvrševalci sklepov in načrtov bivšega občinskega sveta in še tu se dela marsikaj, kar bi si ljubljanci želeli čisto drugače, denar gre v milijonih za manj koristne namene, ko bi ga drugod krvavo potrebovali. In še pri delih, ki jih gospodje gerenti izvršujejo, se v pretežni meri ne upoštevajo domači obrtniki, zlasti ne domače stavbene obrti. Po večini zaposluje magistrat tuje tvrdke. Veliko seveda gradi magistrat tudi v svoji režiji, kjer obrtnik sploh ne pride v poštev. Ta »Jutrova« samohvala je torej, kakor vidimo, piškavega oreha vredna.

Kaj pa po deželi? Vse stoji, nikjer se nič ne gradi, ako ni denarja. Tisti kmet, za katerega se »Jutro« ogreva, nima po zaslugi jutrovske centralistične politike niti pare več v žepu. Trгоvec, obrtnik in industrijec je vesel, če zmaga davke in obresti, vsak razmah mu je uničila klikarska politika SDS, ki je z denuncijacijami uničila naše dobro ime, s centralizacijo spravila dobave in oddaje del v Beograd, v Slovenijo pa postavila eksekutorski in policijski režim.

Kaj so posledice centralizma? Kaj je dosegla SDS? Poglejmo iz naše siromašne Slovenije na jug. Beograd je v dveh tretjinah že na novo pozidan. Tam se sedaj že četrto leto porabi okroglo 120 milijonov kosov zidane opeke. Nad 70 milijonov tega blaga se izdela v neposredni bližini Beograda, kjer se nahaja 15 večjih pekar. Našeje mo je nekatere impozantne zgradbe, ki so v delu: tehnika, palača za finančno kontrolo, tri ministrstva, dilaški dom in še nebroj drugih javnih in zasebnih poslopj. Privoščimo Beogradu, toda srce nas boli ko vemo, da je tam v velikih meri naš denar, ko vidimo kako Slovenija peša, kako propadamo, in pesti se stiskajo in zobje škripljejo, ko vemo, da so nas v tak položaj pripravili ljudje, ki pravijo, da so Slovenci! In ti ljudje si danes upajo govoriti o zaposlenosti slovenskega obrtništva! V Sloveniji država sploh ničesar zidala ni. Iz zasebnih hiš so metali družine v dobri največje stanovanjske krize, da so porabili prostore za pisarne. Ceste, ponos bivše dežele kranjske pod vladjo SLS, pogledajte jih danes, ko jih uničuje centralizem SDS! Samo kaknega odbornika cestnih odborov naj »Jutro« izvoli intervenirati, pa ga bo minilo veselje briti norca iz slovenskih obrtnikov in trgovcev in iz blagostanja Slovenije!

Ali mislite, da so slovenski trgovci in obrtniki za časa volitev v zbornico pozabili vse te vaše grehe? Ali ste pozabili, da ste vsega tega krivi vi? Ali mislite, da vas bo volil še kdo drugi kot samo tisti, k z vami vred hočejo izprazniti slovenske tovarne in zapreti delavnice?

Slovenski pridobitni stanovi se to pot ne bodo dali niti prevarati niti strahovati. V skupni stanovski gospodarski fronti nastopajo, v slogi bodo zmagali in potolkli SDS!

POTRES NA AZORIH.

Pariz, 1. sept. (Izv.) Včeraj je bil močan potres na Azorih. 50 oseb je izgubilo življenje. Mesto Horta na otoku Fayal je popolnoma porušeno.

NEURJA NA ŠPANSKEM.

Barcelona, 1. sept. (Izv.) Strahovito deževje in neurja so napravila veliko škodo. 36 oseb je bilo mrtvih. Neki industrijec, ki se je peljal s 6 člani svoje družine v avtomobilu, je našel smrt. Vlak na progi Barcelona—Valenzia je skočil s tira.

Razdelitev mest v svetu Društva narodov.

Zeneva, 1. sept. (Izv.) Poseben odsek študijske komisije Društva narodov je pod predsedstvom švicarskega predsednika Motta razpravljal o reorganizaciji sveta Društva narodov. Francoski zastopnik Fromageot je predložil svoj projekt. Po daljši razpravi se je dosegla popolna soglasnost. Zastopniki so se zedinili na tole formulo: 1. Število nestalnih sedežev v svetu se zviša od šest na devet. Službena doba vsakega nestalnega člana sveta je triletna. 2. Načeloma se nestalni član ne more voliti za novo službeno dobo nadaljnjih treh let neposredno zatem, ko je potekla njegova funkcija. Če se vendar voli, mora to skleniti dvotretjinska večina. 3. Vsako leto se izvoli tretjina nestalnih članov nanovo, zato se bodo pri letošnjih volitvah volili zastopniki treh držav za tri leta, treh za dve in treh le za eno leto. 4. Pri letošnjih volitvah se morejo tri države proglasiti takoj za take, ki se lahko po preteku funkcijske dobe izvolijo nanovo. To mora skleniti skupščina Društva narodov z dvotretjinsko večino.

Zeneva, 1. sept. (Izv.) Španska vlada je študijski komisiji poslala izjavo, da smatra Tanger za kompenzacijo za stalni sedež v svetu Društva narodov. Francoska in angleška vlada najodločneje odklanjata to zahtevo. Španska zahteva je v Zenevi vzbudila precejšnjo zmedo. Vsekakor bi vlada opustila svojo zahtevo na stalno mesto, če bi v Tangerju dobila primerne koncesije. Vendar prevladuje mnenje, da Španija s to potezo niti v Zenevi

niti v Tangeru ne bo dosegla nič bistvenega. Posledice zaenkrat še niso gotove. Verjetno je, da bo Španija izstopila iz Društva narodov.

San Sebastiano, 1. sept. (Izv.) Zunanji minister Janguas je izjavil z ozirom na zborovanje Društva narodov, da Španija nikakor ne bo spremenila svojih zahtev in vztraja na dodelitvi stalnega mesta. Vsaka druga rešitev bi bila za Španijo brez pomena.

Zeneva, 1. sept. (Izv.) Po zadnji formulaciji sestave sveta Društva narodov je položaj tak, da bodo izvoljene v svet Poljska, Španija in Kitajska za tri leta. Te države bo skupščina najbrž proglasila za take, ki naj bodo po treh letih ponovno izvoljene.

Pariz, 1. sept. (Izv.) »Petit Parisien« poroča, da sta se Briand in Chamberlain včeraj razgovarjala o stališču Anglije in Francije v tangerskem vprašanju. Obe državi bosta gledali na to, da se ohrani skupno sodelovanje in da se prepreči, da bi trpelo na moči Društvo narodov. V to vprašanje pa se tudi ne smejo vtikati države, ki niso pri tem nič zainteresirane.

Pariz, 1. sept. (Izv.) Briand je na kolidoru sprejel Chamberlaina, ki potuje v Zenevo. Oba ministra sta se peljala v angleško poslanstvo, kjer sta nadaljevala svoje razgovore. Nato je Chamberlain nadaljeval vožnjo v Zenevo.

Praga, 1. sept. (Izv.) Zunanji minister dr. Beneš, dr. Kramář in guverner nraodne banke dr. Pospíšil so odpotovali v Zenevo.

in Dalmacijo. Ne samo Reko, ampak tudi kraje kakor Zader in Lastovo (Lagosta) hočejo Hrvatje imeti. To hočejo vse hrvatske stranke, pa naj so radičevci, zajedničarji (dr. Trumbić) ali Pribičevići centralisti.

Vendar pa se te težnje (aspiracije) ne smejo vzeti preveč resno. Velika večina Hrvatov in Slovencev spoznava, da so za sedaj (te težnje) praktično popolnoma neizpolnjive. Izvzemši majhno število vročerkvežev so Hrvatje in Slovenci prejemni in predobro poučeni, da ne bi vedeli dejstva, da današnja Italija ni več Italija pri Kobaridu in ne več Italija tistih let, ko bi bila skoro prišla pod jarem boljševizma. Kljub temu pa je zadržanje Italije napram Dalmaciji resno vprašanje, ki bo najbrž povzročilo težkoče, brž ko se snide skupščina.

Takozvani »belgrajski dogovor« nima niti v Srbiji ugodnih tal. Čeprav je bil sprejet s precejšnjo večino, vendar število poslancev, ki so glasovali za, ni bilo veliko, in prebivalstvo Dalmacije ter Hrvatske je popolnoma odklonilo pomirjevalno zagotavljanje g. Ninčiča; to prebivalstvo je še vedno uverjeno, da je bila Dalmacija Italiji izdana tako kakor Reka in Trst. Da res obstoja odpor proti tej zunanji politiki, se je čisto jasno pokazalo tedaj, ko je bila skupščina takoj po ratifikaciji belgrajskega dogovora nenadoma domov poslana in še preden je bil sprejet dopolnilni »nettunski dogovor«.

(Priobčujemo brez komentarja zgolj kot kronisti, da se vidi, kakšno mnenje ima o teh problemih angleška javnost.)

Občni zbor Apostolstva sv. Cirila in Metoda na Velehradu.

Velehrad, 30. avgusta.

Včeraj, 29. avgusta, se je vršil na Velehradu občni zbor Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Sešlo se je nad 50 zastopnikov Apostolstva C. M.; zastopane so bile vse škofije, kjer je vpeljana ta bratovščina. Občnemu zboru je predsedoval olomuški nadškof dr. L. Prečan. Navzoč je bil tudi škof dr. Bubnič iz Rožnave (Slovaško). Slovenski odbor Apostolstva C. M. je bil zastopan po treh zastopnikih (prelat dr. Grivec, univ. prof. dr. Snoj, ravnatelj J. Mirt). Slovenski zastopniki so bili pooblašeni, da zastopajo tudi zagrebški odbor Apostolstva. Nadalje so bile zastopane škofije Praga (kanonik dr. Hanuš, prof. Pechuška), Budjevice, Brno, Nitra, Rožnava, Prešov, Olomuc. Pismo so svoje želje sporočili in odsotnost opravičili lvovski metropolit Septickij in zastopnik poljskega episkopata škof Przewdzicki.

Ker spada Velehrad v olomuško nadškofijo in ker je Olomuc sedež osrednjega odbora, zato je naravno, da je bila olomuška nadškofija zastopana najštevilneje (kanonik Stavel; profesorji Hejčl, Vašica, Matocha, Cinek; msgr. Kozák; glavni urednik »Našince« Zamykal i. dr.).

Zborovanje je otvoril nadškof Prečan, ki je posebno toplo pozdravil ljubljanske zastopnike, se spominjal sijajnega lanskega ljubljanskega kongresa in mladostne čilosti ljubljanskega škofa dr. Jegliča. Potem so se vrstila poročila osrednjega odbora in posameznih škofijskih odborov. Iz teh poročil je razvidno, da je najživahnejše delovala olomuška nadškofija, ki je sama nabrala okoli pol milijona dinarjev. Na podlagi poročil slovaških zastopnikov iz Nitre in Rožnave, kjer se živahno razvija katoliška akcija, se je splošno poudarjalo, da je delovanje Apostolstva C. M. v notranji zvezi s katoliško akcijo med katoliškimi Slovani in da je pri nas pravilna katoliška akcija mogoča samo v

zvezi s cirilmetodijsko idejo. Prišel je čas, ko morajo katoliški Slovani samostojno vršiti veliko nalogo v organizmu vesoljnega krščanstva.

Zanimiva so bila poročila generalnega vikarja dr. Rusnjaka (Prešov), dekana Karpatica i. dr. iz Podkarpatske Rusije o tamošnjih razmerah in bojih.

Mnogo se je razpravljalo o pripravi za prihodnji (peti) velehradski kongres (l. 1927.). O znanstvenem programu sta podrobno poročala prelat dr. Grivec in prof. dr. Spačil, zastopnik proforskega zbora Vzhodnega zbora v Rimu. S kongresom bo združena velika mednarodna proslava 1100letnice rojstva sv. Cirila. Za to slovesnost bodo češko-slovaški škofje izdali skupni pastirski list. Priredila se bodo velika romanja na Velehrad. Obeta se, da bo češka vlada te slavnosti z raznimi ugodnostmi podpirala in izkazovala gostoljubnost nasproti raznim inozemskim gostom. Z velikim navdušenjem je bila sprejeta misel, da naj bi Slovenci in Hrvatje priredili veliko ljudsko romanje na Velehrad. Češki zastopniki so obljubili, da bodo posebno to romanje z vsemi močmi podpirali in romanjem preskrbeli razne ugodnosti.

Po mnogih važnih in dalekosežnih sklepih o delovanju za cirilmetodijsko idejo, o mednarodnem razširjenju Apostolstva C. M., o pospeševanju znanstvenega proučevanja krščanskega Vzhoda itd. so se zborovalci danes razšli z navdušenim vzklikom: »Na svidenje!«

Velehrad, za katerega so se vneli duhovni voditelji slovanskih katoličanov, še vedno žari in tja nas še vedno z radostnim srcem vabita sv. Ciril in Metod, kakor poje stara velehradska romarska pesem.

Beleške

△ O prekmurški slovenski manifestaciji piše zagrebški »Obzor«: »Obe skupščini sta dokazali voditeljem klerikalne stranke, da je Prekmurje hrvatsko in da narod v Prekmurju odkrito zahteva priključitev k Medjimurju in da se formira posebna oblast s sedežem v Vardždinu.« — Točno po poročilu »Jutra«. In SDS je lahko zadovoljna s svojim novim uspehom na zapadni fronti.

△ Abecedne pojme o jugoslovenstvu je podalo zdaj »Jutro« kot odgovor na Smodejeve članke o slovenstvu. Prvi tak abecedni pojm je: »Mi smo ga (g. Smodeja) očetovsko posvarili, naj prej malo več študira in malo pomisli, predno se spusti v take stvari.« — Mali abecedar Moric kot očetovski posvaritelj. Respekt! — Drugi abecedni jugoslovenski pojm: Nam je jugoslovenski narod etnična edinica, četudi s preko 100 narečij in dvema pismenima jezikoma. — Mali Moric kot docent na jugoslovenski jezikoslovni fakulteti s preko 100 narečij in dvema pismenima jezikoma. — Tretji pojm: »Ta narodni jezik je v ustavi pravilno označen kot srbsko-hrvatsko-slovenski (krajši bi bilo jugoslovenski) in to velja tudi za oba pismena jezika, ki sta zrastle iz te korenine. V ustavni označbi, da je naš jezik »srbsko-hrvatsko-slovenski«, je točno indiciran ves naš narodni problem, v kolikor se tiče jezika. — Mali Moric prisega na ustavo, prizna njeno filološko nezmotljivost in se zaveže govoriti in pisati samo ustavni jezik od shvačanje do granice. Z nadaljnjimi jugoslovenskimi abecednimi pojmi pa dela mali Moric samo še dovpite in ne reflektira na resno polemiko ampak zgolj, da bi se mu svet smejal, kar se tudi zgodi.

Shodi SLS

Sv. Kunigunda na Pohorju. Poslanec dr.

Hohnjec je imel v nedeljo, 22. avgusta, pri Sv. Kunigundi na Pohorju politično zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano. — V nedeljo, 29. avgusta, pa je bil dobro obiskan shod na Stranica. Dr. Hohnjec je raztolmačil najvažnejša politična vprašanja ter je dokazal škodljivost centralizma na njegovih pogubonosnih gospodarskih posledicah. Takšna oblika vladavine in takšna politična ureditev države, ki tira naš narod v gospodarski propad, je slaba ter nujno potrebna preosnove v smeri osamosvojitve pokrajin in dežel, zlasti Slovenije. Radič, ki je priznal veslrsbski centralizem, se je s tem onemogočil kot voditelj hrvatskega naroda, ki stremi po politični samostojnosti in samoupravi ravno tako kakor slovenski narod. Z žaljivimi izjavami o Slovincih, katerim pripisuje suženjskega duha, in z vedno ponavljajočo se težnjo, da se naj slovensko Prekmurje odrta od Slovenije ter priključi Hrvatski, je Radič med Slovinci pomnožil ogorčenje nad svojo izdajalsko politiko ter svoji stranki v Sloveniji izkopal grob. Na obeh shodih je ljudstvo izrazilo popolno odobravanje politike SLS in zaupanje njenim poslancom.

„Ilustrov. Slovenec“ 1925

Na razpolago je še nekaj izvodov celotnega prvega letnika v izvorni vezavi. Cena brez poštne 80 Din, po pošti 15 Din več.

Znesek naj se pošlje naprej na upravo »Slovenca« z natančno označbo: Naročam vezan letnik »Ilustrov. Slovenca“ 1925.

Kaj se godi doma

Odložitev gradbe nove deške meščanske šole ljudske šole v Mariboru.

Maribor, 1. septembra.

Stavbeno podjetnost je hotela mariborska občina dokazati z novo, veliko in moderno zgradbo deške meščanske in ljudske šole na ogli Smoletove in Valvazorjeve ulice na Ruški cesti. Ta nova zgradba je bila proračunana na 6 milijonov Din in je bil sklenil tudi okrajni zastop, da bo prispeval k zgradbi 1 milijon 500 tisoč Din, ker bi bila ta šola predvsem za otroke iz Pobrežja in Studencev, ki hodijo sedaj v mestne meščanske in ljudske šole ter na ta način jemljejo prostor mestni deci.

Mestni stavbeni urad je imel že gotove vse načrte za gradbo nove šole in bi naj bilo poslopje pod streho že pred letošnjo zimo. Iz celega za Maribor tolikanj pomembnega stavbenega načrta ne bo nič, ker veliko županstvo ni dovolilo, da bi prispeval k novi stavbi okrajni zastop zgoraj omenjeno vsoto.

Mestna občina izjavlja sedaj, da sama ne zmore kritja 6 milijonov Din in ima kot taka dovolj šolskih prostorov za otroke iz mesta. Ob letošnjem novem šolskem letu je pokazala mestna občina napram Pobrežju in Studencem še toliko naklonjenosti, da je sprejela otroke iz teh dveh okoliških občin v mestne ljudske in meščanske šole, a za naprej to ne bo šlo več.

Pobrežje in Studenci ne prispevata k vzdrževanju mestnega šolstva nič, akoravno je toliko otrok teh dveh občin po raznih mestnih šolah. Ako bo prišlo prej ali slej radi pomanjkanja šolskih prostorov do spora med Mariborom, Studenci in Pobrežjem, je to zakrivilo le veliko županstvo, ki ni dovolilo, da bi podprli tudi okrajni zastop mestne stavbeno podjetnost. Dejstvo je, da bi bila nova in prepotrebna meščanska in deška šola že leto gotova, a tako se je izvršitev tega stavbenega načrta odločila za bogzna kako dolgo in bo to odlaganje povzročilo le spore med mestno in okoliškima občinama.

„Jutro“ obsojeno, ker ni priobčilo popravkov.

Vsej slovenski javnosti je še v živem spominu dr. Zerjavovo pismo ministru dr. Ninčiču glede takratnega vicekonzula v Düsseldorfu dr. Barleta, ki je svojčas vzbudilo po vsej Sloveniji razumljivo ogorčenje. V dnevn. časopisju se je tedaj vnela o tej zadevi huda debata, tekom katere je dr. Zerjav začel s popravki v »Slovenec«, ki jih je »Slovenec« kot dostojen list, v kolikor so bili formalno pravilno sestavljeni, takoj objavil. Ker se je dr. Zerjavu zdelo primerno v tej polemiki posluževati se tega bojnega sredstva, je naravno tudi dr. Kulovec posegel po istem sredstvu proti »Jutru«, kateremu je z ozirom na njegove različne članke v zadevi Zerjavovega pisma poslal šest popravkov, in sicer tri sedanjemu odgovornemu uredniku »Jutra« Fr. Pucu, tri pa prejšnjemu odgovornemu uredniku Adolfu Ribnikarju. »Jutro« je objavilo popravkov odklonilo in to celo javno namani, češ da ne odgovarjajo zakonitim predpisom. Dr. Kulovec je v smislu novega tiskovnega zakona tožil.

O teh tožbah se je v ponedeljek ob 1. popoldne vršila razprava pred deželnim sodiščem v Ljubljani. Senatu je predsedoval sodni svetnik dr. Gaber, tožitelja je zastopal dr. Janko Brejc, obtoženca pa dr. Knaflič. Po navedbi personalij obtožencev in po prečitanih obtožnicah je dr. Knaflič zagovarjal obtoženco. Zastopalec je mnenje, da sta obe tožbi zastarani, ker tiskovni zakon določa, da po preteku 6 tednov po priobčenju člankov urednik ni več obvezan, da priobči popravke. Glede Ribnikarja pa je trdil, da ni mogel priobčiti dopisanih mu popravkov, ker je par dni poprej (18. junija t. l.) odložil mesto odgovornega urednika, ki ga je prevzel g. Puc. (Ribnikar fungira še kot izdajatelj lista. — Op. por.)

Dr. Brejc je to mnenje pobijal. Zakon samo predpisuje, da mora popravek biti v teku šestih tednov vposlan. O zastaranju tožbene pravice bi bilo mogoče govoriti le, če bi bili popravki po tem roku poslani. Poslani pa so bili poprej. Enako je tudi tožba bila vložena pravočasno. V nadaljnjem se sklicuje na čl. 73. tiskovnega zakona, po katerem je vse, kar se danes hoče v razpravo vnesti, preključeno, ker tožbenca nista vložila v osemih dneh tožbenega odgovora. Zato je vzel za podlago razpravi in razsodbi samo to, kar je iz spisov že razvidno. Pri tem pa, da si se o obeh tožbah skupaj razpravljata, je treba strogo ločiti med vsebino obojih pravnih spisov. Popravki so formalno in stvarno v vsakem oziru pravilni, čemur tudi tožbenca nista ugovarjala. Predlaga zaradi tega obsodbo (po čl. 29. tiskovnega zakona, ki določa, da se kaznuje urednik, ki brez razloga neče sprejeti popravka, osnovanega na zakonu, ali ga ne uvrsti v roku, katerega ta zakon predpisuje, v denarju do Din 10.000 in mora uvrstiti dotični popravek v prvo številko lista, ki izide po polnovernjavni sodbi).

V to čisto korektno in mirno pravniško razpravo je skušal zagovornik obtožencev dr. Knaflič vnesti meritorno razpravo o zadevi Zerjavovega pisma. Predsednik senata ga je seveda opozoril, da to ne spada k stvari. Nato pa je dr. Knaflič eksplodiral. Začel je vehementno napadati dr. Kulovca, da je lagal v člankih, katere je podpisal in objavil v »Slovenec« pod svojim imenom o tej aferi, in da laže v predmetnih šestih popravkih. — »To izjavljam v imenu svojih klientov in izrecno po njihovem naročilu.« (Glej »Jutro« št. 200, 1. t. m. Op. por.) Seveda je bil zaradi tega nenavadenega nastopa odvetnika pred sodiščem senat indigniran in se je med nadaljnjimi izjavami dr. Knafliča umaknil k posvetovanju, potem ko je tožiteljev zastopnik dr. Brejc predlagal, da se zavornik obtožencev disciplinira.

Ko se je senat vrnil s posvetovanja, je proglasil predsednik izrek, da se odvetnik dr. Knaflič disciplinira za neprimerno obnašanje s Din 200 globe. Franc Puc se kaznuje, ker ni objavil popravkov, z Din 2000 globe in mora objaviti popravke v prvi številki »Jutra« po pravomočnosti sodbe. Adolf Ribnikar se oprosti od tožbe, ker ni bil priporan priobčiti popravkov, ker takrat ni bil več odgovorni urednik »Jutra«.

Tožiteljev zastopnik g. dr. Brejc je prijavil ničnostno pritožbo glede dr. Ribnikarja. Dr. Knaflič pa je prijavil pritožbo glede Puca.

Popravki, ki jih mora »Jutro« priobčiti, so sledeči:

Z ozirom na članek »Zerjavovo pismo v kovačnici klerikalnih falzifikatorjev« v št. 136. »Jutra« od dne 17. junija 1926, na prvi strani v prvem, drugem in tretjem stolpcu sledeči popravek:

»Ni res, da sem se v boju proti dr. Zerjavu poslužil falzifikata njegovega pisma ministru Ninčiču z dne 14. maja 1925, marveč je res, da od mene objavljeni tekst tega pisma odgovarja originalu v slovenskem prevodu. Radi tega tudi ni res, da sem tisti pasus dr. Zerjavovega pisma ministru Ninčiču, kojega faksimile je »Jutro« v nedeljo objavilo, potvorenje citiral.

Dalje ni res, da lažem, da se Ninčič brani dati original na razpolago, temveč je nasprotno res, da minister Ninčič prizadetu uradniku Barletu na njegovo zahtevo originala ni hotel dati na razpolago.

Tudi ni res, da za nobeno svojih trditve ne morem navesti niti ene priče, nasprotno imam za svoje trditve več prič na razpolago.

Ni res, da sem v torek 15. t. m. trdil, da se Ninčič brani dati dr. Zerjavu pismo na razpolago. Nasprotno sem samo trdil, da se Ninčič brani pismo dati na razpolago in sem s tem mislil prizadetega uradnika Barleta. O dr. Zerjavu v tej zvezi nisem ničesar trdil.

Z ozirom na članek »Klerikalni falzifikatorji na popolnem umiku« v št. 137. »Jutra« od 18. junija 1926, na strani 2. v prvem in drugem stolpcu popravek sledeče vsebine:

»Ni res, da se je našel poslanec, ki se je, da udari rojaka, poslužil falzifikata, temveč je nasprotno res, da sem se poslužil originalnega teksta dotičnega pisma, seveda v slovenskem prevodu.«

Z ozirom na uvodni članek v št. 139. »Jutra« od 20. junija 1926 na prvi strani v prvem stolpcu popravek sledeče vsebine:

»Ni res, da se je vse, kar sem zadnji čas napisal, brzojavil in telefoniral v znani zadevi radi dr. Zerjavovega pisma ministru Ninčiču, v teku 24 ur od udeleženi pri preključilo in kot lažljivo izkazalo.

Tudi ni res, da sem v »Slovenec« objavil falzificiran tekst dr. Zerjavovega pisma. Nasprotno je vse res, kar sem v tej zadevi pisal in dal telefonirati. V »Slovenec« objavljeni tekst dr. Zerjavovega pisma odgovarja originalu v slovenskem prevodu.«

Mojster vlomilske stroke.

Včeraj smo podrobno poročali o aretaciji nevarnega vlomilca Pibernika. Uvedla se je proti njemu seveda preiskava, ki je postala jako obsežna. Pibernik je sicer poskušal od početka tajiti, toda zapletal se je vedno bolj v mreže in končno je moral priznati sodelovanje pri vladu v litijsko konsumno društvo. To je bil eden njegovih največjih in pa tudi najbolj izdatnih vlovov. Ko je uvidel, da si ne more več pomagati s tajejem in lažmi, se je pa fant ujezil in je povedal končno še več kot so ga vprašali. Kar zaporedoma je priznal nič manj kot 14 vlovov. Kar po vrsti jih je pretkani in predzorni vlomilec priznaval in tudi natančno opisaval, kako jih je izvršil. Največ teh vlovov je izvršil Pibernik v ljubljanski in litijski okolici. Imeti pa je moral gotovo še kakega tovariša ali tovarišico, toda tega on ne pove. Prizna vlom in tatvino, pove kaj je vzel, ne pove pa, kam njegovi družbi je morala biti tudi neka ženska, v njegovi družbi je morala biti tudi neka ženska, o kateri pa tudi noče nič šlišati. On prevzame vse na svoje rame. — Pri aretaciji so našli pri njem tudi širok, zlat poročni prstan. Ta prstan je ukradel pri nekem vladu v času od meseca julija do avgusta, Niti tega, pravi, ne ve, kje ga je ukradel. Lastnik prstana ga lahko dobi pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani, kjer naj se zgloši. Preiskava proti temu res predrzemu in nevarnemu vlomilcu se nadaljuje in ni izključeno, da se pojasni še marsikatera lumparija, ki je bila dosedaj prikrita in nepojasnjena.

Usoda znanega vlomilca.

Pred nekaj meseci je bilo izvršenih v mariborski oblasti več velikih vlovov in sicer največ v podeželske trgovine, iz katerih so vlomilci odnesli blaga v milijonski vrednosti. Vodja te tolpe je bil neki Mirko Ličen, ki ima na vesti okrog 40 takih vlovov. Pred zasledovanjem mariborske policije je pobegnil na Primorsko, kjer je v družbi znanega razpečevalca ponarejenih angleških funtov izvršil več vlovov v Gorici. Tu je padel v pest italijanskim oblastem. Te dni se je moral zagovarjati pred poroto v Gorici. Ker pa ta ni bila kompetentna, so ga prepeljali v Trst, kjer ga bo sodila tamošnja porota. Po prestani kazni bo izročen naši sodnji, da odsedi kazen še za grehe, storjene v mariborski oblasti.

Razno.

Drobna policijska poročila. Policija v Ljubljani ima kljub visoki letni seziji, v kateri gredo tudi boljši lopovi, vlomilci in žeparji na poštinitce, vedno dosti posla. Tako so včeraj aretirali zelo nevarno žensko, policiji in tudi drugim varnostnim oblastem dobro znano Uršo Jurkovičevno, ker je postopala brez dela in se ni na pošten in dovoljen način preživljala. — Dalje je prišla včeraj cela kopica najrazličnejših ovadb. Prijavljene so razne tatvine denarja, ure, koles, železnega primorja, perila, obleke, sadja in poljskih pridelkov. Slede ovadbe glede pretepa ponočnjakov, lahkih telesnih poškodb, kaljenje nočnega miru, dalje glede pasjega kontumaca in pa 10 ovadb glede kršenja cestnopolicijskega reda. — Vlom v zidnico. V času od 5. do 11. avg. je vlomil neznan tat v zid-

Dobrota in okrepčava

Vsako novo umivanje z Elida-Shampooom je novo, prijetno iznenadenje.

S svežostjo in vonjavo oživljeni živci glave obude dobro voljo in povečajo delozmožnost.

Elida-Shampoo očisti ne samo lase, ampak tudi kožo na glavi, prečrči tvoritev prhljajev in Vas tako reši jako nadležnega zlega. Lasje postanejo mehki in voljni ter se dajo lahko počesati.

Rabite torej vedno

ELIDA SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schmidt, Celje. Oddelček »ELIDA«.

Pošljite mi brezplačno originalni zavojček 12/II Elida-Shampoo

Ime:

Naslov:

Prosimo, da vknjete ta odrezek v kuvertu, katero naslovite kot tiskovino.

danico posestnika Antona Pavčiča na Gornji Strazi pri Toplicah na Dolenjskem. Tat je odnesel iz zidanice dvocevno lovsko puško sistema »Lancaster«, kaliber 16, dalje nekaj nabojev in pa nekaj kilogramov slanine, masti in riža. Skupna škoda znaša več kot 2000 Din. — Podjeten sleparček je po objavah varnostnih oblasti nekí France Sušteršič, delavec doma od Rakitne. Fant je izvalil od tovariša Petra Jakominija par boks čevljev, vrednih 375 Din, od drugega tovariša nikelnasto uro in lepo novo srajco, gostilničarja Atona Jermana pa je pustil na cedilu za 200 Din in je neznano kam pobegnil.

Zahvala.

Danes sem prejel kot deseti kupec par moških čevljev po lastni izbiri zastoj pri tvrdki »DOKO« Ivan Čarman, Prešernova ulica 9, (dvorišče). Zahvaljujem se tvrdki ter jo najtopleje priporočam.

FRANC RIGLER

Šolski upravitelj — Hotič pri Litiji

J. Šedivý:

Pojdimo za njim.

(Spomini na medicina Pavla Šumana.)

Hvaležne pač slovenske planine niso napram svojem najboljšemu sinu, ki jim je vsepovsod pel slavospeve in jih je ljubil kakor nevesta svojega ženina. Ta ljubezen je bila tako čista, da mu je bila njihova lepota samo kažipot k večni Lepoti. Sveta je bila; v nebo štrleči planinski vrhovi so odvajali njegovo dušo v nebeške višave, kakor strelodov močnega gotskega stolpa zemeljsko elektriko v oblake. Vedno ga je gnalo na vrhove planin, da bi bil bliže solncu in imel večji razgled — a tudi njegovo srce je vedno koprnelo le po nebeškem Solncu.

Pravijo, da resnična, čista in sveta ljubezen vedno vzbudi ljubezen. A tedaj so mu bile slovenske planine dolžne ljubezen in ga ne bi smele surovo vreči v prepad. Mnogo manj bi nam bile odslej ljube slovenske planine, ako nam ne bi pokojni Pavle Šuman dal vsakemu izmed nas del svoje duše. Šele sedaj, ko so nam ga vzele planine, smo se zavvedli, da mnogokrat ne bi šli po pravi poti k Solncu, če ne bi bil naš Pavle kot izvrsten turist vodnik tudi našim dušam pri tem težavnem duševnem hribolaztvu. Sicer v svoji skromnosti ni hotel biti nikjer voditelj, temveč samo najponižnejši sluga, a nas je vendar rodil s svojim vzornim življenjem. In še več!

Bil je medicinec in duševni zdravnik. Ko smo padali, nas je dvigal. Kadar sta hudobija in zlo hoteli premagati nas in uničiti naše načrte, takrat je molil, da so mu omagovale roke kakor Mojzesu na gori. Ni bil kmetski sin; cvetlice krščanskih čednosti pa je znal gojiti in jih uspešno presajati na vrtove svojih bratov in sester.

Ko se danes spominjam tega velikega, koščenege, elegantno oblečenega našega Pavla z inteligentnimi potezami na obrazu, ne mislim več na njegove žive oči, črne lase in smehljajoče lice. Neprestano mi je pred očmi le tisti orijentalno mirni, v višave uprti pogled, ko je v svojem predavanju pri vajenih, Dekliški zvezi, srednješolcih, srednješolkah ali pri visokošolcih prišel do vrhunca. Nepričakovano je kdaj zamahnil z desnico, in zažarele so mu oči, ko je izrekel svoj ceterum censeo. Poudarjal je potrebo, da se posamezniki in društva vzgajajo v obednici evharističnega Kralja in se čim tesneje združijo s Cerkvijo. V sv. Evharistiji nam je kazal tisti čudoviti vrelec, ki dviga v njem se napajajoče nad dnevnica sofistična politična gesla in nacionalni fanatizem v take višave, da morejo s prave perspektive spoznati važnost in pomen dela za cerkveno zedinjenje. Šele pogosto prejetanje sv. Evharistije — tako je govoril — ustvari iz nas cirilometodijske delavce. Daje nam moč, da sprejmemo na sebe vse grehe in napake svojih katoliških prednikov, jih skesano priznamo ter se bližamo

svojim pravoslavnim bratom s trdnim sklepom poboljšanja in s ponižnim samaritanskim srcem.

Njegova sicer gladka beseda se je takrat skoraj zaustavljala. Tako dolga je namreč pot od srca do ust, da more priti v besedi v svet samo senca tistega, kar se je porodilo v duši. Čim vzvišenejši predmet hočejo poveljčevati naša usta, tem bolj so vse besede samo jecanje. Tega se je zavedal pokojni Pavle. Zato niso govorila o sv. Evharistiji in cirilometodijski ideji samo njegova usta. Razumeli bi, če bi nam odkrival svojo duševnost tudi v neznanim jeziku. Ves njegov izraz in vse njegovo bitje je bilo tedaj orodje njegove duše. Prešinilo nas je njegovo mistično razpoloženje.

Na vsaki njegovi kretnji se je videlo, da mu je Evharistija središče vsakega življenja. K mizi Gospodovi je pristopal s tako gorečnostjo in pobožnostjo, kakor bi podedoval vso mistiko srednjega veka. Kdor pa je poznal Pavla, se mu ni bilo treba mnogo ukvarjati z bizantinsko in slovansko zgodovino, da bi mogel ustvariti tip cirilometodijskega delavca. Pokojni Pavle je bil nekak Ciril in Metod naše dobe v majhnem.

Kakor sv. bratoma se ni pretekala v njegovih žilah samo slovanska kri. Tudi Pavle je vzrastel v družini najvišjega državnega dostojanstvenika, v središču, ki je bilo kulturno mnogo višje od poplavljenih belgrajskih razmer. Odprta mu je bila pot do visokih časti

in najvišje karijere, a on je hrepenel po trnjevi poti oznanjevalca Kristovih načel. Poleg strokovnega medicinskega študija se je pripravil na življenje s pridobivanjem vestranske izobrazbe, zlasti filozofske in zgodovinske. Ciril in Metod sta ljubila in se žrtvovala za zaostale in politične neslozne Slovence. Pavle se je zavzemal za bratstvo vseh narodov in je hotel kot sveča izgoriti za srbsko ljudstvo. Vsaka nova slabost in napaka, ki jo je odkril, mu je bila samo pobuda za še požrtvovalnejšo delavnost in večjo ljubezen. Jeze ter osebne in narodne mržnje ni poznal. Tako trdno je bil usidran v Boga in tako zvesto je moral njegovo telo služiti Pavlovi veliki duši, da je tudi v najhujših trenutkih plaval blaženi mir na njegovem obličju.

Čudovita je bila njegova skromnost. Povsod, tudi v belgrajski cerkvi, je hotel biti najnižji služabnik. Ako je videl duhovnika brez strežnika pri oltarju, je pristopil sam. Z enako ljubeznijo je stregel albanskemu duhovniku beguncu ali nepoznanemu bosansko-mu franciškanu z brki, ki se je slučajno mudil v Belgradu, kakor ministru dr. Korošču.

Bilo mu je šele 22 let. Imel pa je šifoko obzorje zrelega moža in je videl za kulise in daleč naprej. Slovanska blagovestnika je posnemal tudi v tem, da se je zavedal nevarnosti cesaropapizma. Od svojega prifatelja zgodovinarja se je seznanjal, kako je nekdanji carigradski škof-sufagan postal patriarh

Dnevne novice

★ Umešena sta bila v sredo 1. sept. Janez Langerholc, župnik pri Sv. Lenu nad Škofjo Loko, na župnijski Stranji, in Janko Sušnik, kaplan v Šmariji pod Ljubljano, na župnijo Kolovrat.

★ Birmovanje v lavantinski škofiji meseca septembra se vrši: 5. v Rogatcu, 6. v Stopercu, 7. pri Sv. Florijanu ob Boču, 8. v Zetalah, 9. pri Sv. Roku ob Sotli, 11. pri Sv. Križu na Slatini, 12. v Kostivnici, 13. pri Sv. Petru na Medvedjem selu, 14. pri Sv. Emi.

★ Romanje na Sv. Goro. Priglasenci naj preberoglas v večerajšnji številki »Slovenca«.

★ Imenovanja na univerzi. Dr. Milko Kos, dosedaj izredni profesor na filozofski fakulteti zagrebske univerze, je imenovan za izrednega profesorja na ljubljanski univerzi (zgodovinski oddelak). Dr. M. Kos je sin rajnega dr. F. Kosa, znanega slovenskega zgodovinarja.

★ Ustanovitev Manjšinskega dopisnega urada v Zagrebu. V Zagrebu je začel poslovati manjšinski dopisni urad, ki ima nalogo, da se bodo preko njega izmenjavala poročila o razmerah naših narodnih manjšin na zapadu in severu ter onih na jugu za naš celokupni tisk. Vodita ga gg. ravnatelj Vjekoslav J. Višošević in urednik Oton G. Ambrož. Pozdravljamo ustanovitev te važne narodne ustanove v času, ko je več kot milijon naših bratov onstran mej ogroženih v svoji narodnosti. — Vsi listi, ki doslej še niso prejeli poročil dopisnega urada, pa se zanje zanimajo, naj to sporoče na naslov »Manjšinski presbiter«. Zagreb, Kačičeva ul. 8. Telefon interb. 29-01.

★ Jablana v cvetju. G. Fr. Knafelec iz Smihela nam je poslal dve cvetoči vejici z jablane v svojem vrtu, ki je po toči zopet cvetela.

★ Iz uradniških krogov smo prejeli: »Naš glas«, strokovno glasilo javnih nameščenecv, je priobčil v svoji številki z dne 31. avgusta t. l. Poslano, katero pisec zaključuje z besedami: »Ali ta smel ukaz je za vse izkušene in razsodne ljudi prav tako brezpomemben in ničev kakor znana verska dogma o papeževi nezmotljivosti.« Ker pisec s takimi besedami žali verski čut mnogih javnih nameščenecv, ki so zavedni katoliki in obenem člani osrednje zveze, naprošamo uredništvo »Našega glasu«, naj v bodoče take in podobne primere opusti.

★ Odkritje spomenika padlim dobrovoljcem v Dobruški. Odbor za postavitev spomenika je izvršil vse potrebne priprave za slovesno odkritje spomenika, ki se bo izvršilo v Medžidiju 7. t. m. Iz Belgrada odplovejo udeleženci s parnikom »Aleksander« 4. t. m. ob desetih zvečer. Zbirališče v kavarni hotela »Bristol«, Karadorđeva ulica, ob osmih zvečer. Udeležence opozarjamo, naj pridejo točno, ker bo parnik odplul točno ob določeni uri.

★ Za tečaj o brezalkoholnem gospodarstvu sprejme »Brezalkoholna produkcija« v

Ljubljani še nekaj udeležencev. Interesantom se nudi lepa prilika združiti z ogledom kmetijske razstave tudi udeležbo na tem tečaju. Danes je zadnji čas, da se prijavite tudi Vi!

★ »Sveta vojska« v Ljubljani nujno priporoča vsem podružnicam in treznostnim odsekom, kakor tudi posameznim članom (icam), da se čimprej prijavijo za tečaj o brezalkoholnem gospodarstvu, ki ga priredi o priliki razstave »Ljubljana v jesenic osrednja druga »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Protialkoholna akcija se bo mogla uspešno razviti le, ako se ljudstvo zainteresira za brezalkoholno uporabo grozdja in sadja!

★ Kranjske čebele na paši v Prekmurju. Mnogo kranjskih čebelarjev je letos v sled slabe paše doma poslalo svoje čebele na pašo v Prekmurje. V Prekmurju je letos nasejane veliko ajde, ki se nahaja še v cvetju in čebele si bodo sedaj ob najlepšem vremenu nabrale lahko še dovolj medu. Zanimivo je, da so se v nekaterih krajih domači prebivalci upirali temu ter zahtevali odškodnino, češ, da domače čebele ne bodo imele dovolj paše, toda čebelarstvo je v Prekmurju še zastarelo in slabo razvito, zato je bil tak strah neupravičen.

★ Na ribarsko šolo v Vodnany na Češkem je preteklo nedeljo odšlo pod vodstvom obl. kmet. referenta g. inž. Zidanška pet absolventov mariborske srednje kmet. šole. Med temi so trije Srbi, en Črnogorec in en Slovenec iz Maribora. Šolali se bodo dve leti na drž. stroške, nato pa prevzeli priprave za ribarsko šolo v naši državi.

★ Za 10 Din nov štirisedežni avtomobil. Kje ga dobiš? Če kupiš srečko Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. Gorami. Pa tudi konja ali kravo lahko dobiš in druge dragocene stvari. Srečke se dobijo v vseh trafikah v Ljubljani, Mariboru itd. Trafikantje posegajte tudi Vi pridno po teh srečkah, ker se prodajajo tudi v prid Zdr. tob. trafikantov.

★ Pomoč don Buliču. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se daje arheologu don Buliču vsaki mesec do smrti gotova mesečna podpora od strani države.

★ Holandci v Zagrebu. Na pobudo holandskega konzula v Zagrebu pride v to mesto v kratkem času večja skupina Holancev, obstoječa iz gospodarskih in inteligenčnih krogov.

★ Predavanje na planinskem kongresu. Na planinskem kongresu dne 4. 5. septembra v Bohinju bo imel predavanje urednik »Hrvaškega planinarja« dr. Poljak o temi: Velebit.

★ Upokojitve učiteljev. V ministrstvu za prosveto je podpisan ukaz o upokojitvi učiteljev, ki so dovršili službeno leta.

★ Nova šola. V Kuli v Vojvodini zgradijo novo veliko ljudsko šolo. Občina je že odobrila kredit 1 milijon dinarjev.

★ Kongres godbenikov se vrši letos v dneh 5., 6. in 7. septembra v Splitu.

★ Kongres trgovskih združenj. Ob priliki osišekega velesejma se vrši 26. in 27. t. m. v Osijeku tudi kongres združenj trgovcev naše države.

★ Od 28. avgusta do večerš 15. septembra nudi naša domača tovarna čevljev Peter Kozina & Ko., Tržiš vsem konsumentom izredno priliko za nakup vsakovrstne obutve po znatno nižjih cenah. Ta ponovna odločitev zasluži izredno pažnjo osobito od strani starišev šolske mladine, ki se jim nudi ugodna prilika, da si za nizko ceno nabavijo čevlje najboljše kvalitete.

★ Na Vrhnikih bo 5. septembra t. l. slavljeno Godbenega društva.

★ V debi štedenja. Od merodajne strani smo naprošeni, da objavimo to pojasnilo: K beležki, objavljeni pod tem naslovom v tokovi številki našega lista, smo prejeli od merodajne strani sledeče pojasnilo: Dotična ljubljanska tvrdka, ki je uvedla zaradi svoje terjatve za ca 64.000 Din izvršilno postopanje napram Državnemu zakladu SHS, predmetnih elektrotehničnih naprav ni izvršila za državnim premogovnik Velenje, ampak zadeva ta račun stroške instalacije pri nekem zavodu v bližini Ljubljane. Ta zavod kljub številnim urgencam pri svoji nadrejeni oblasti ni mogel dobiti gmotnih sredstev za pokritje gornjih stroškov, radi česar je tvrdka zavod tožila in dosegla priznalno sodbo. Tudi po sodbi niti zavod sam niti njemu nadrejena oblast nista mogla zadostiti svoji plačilni obveznosti, ker pristojno ministrstvo ni dovolilo opetovano zaprosenega kredita. Zahtevajoča stranka je nato vložila izvršilni predlog napram državnemu erarju in segla na premog, ki se nahaja v njegovem premogovniku v Velenju. Res je, da je premog na sodni dražbi izdrala večja tvrdka iz Šoštanja za prilično nizko ceno, na kateri izkupiček pa naravno premogovnik ne more imeti nobene ingerence. Premogovnik v danem slučaju ni bil niti dolжник, nego samo objekt rubeža, niti ni pri tem utrpel škode, ker je na dražbi prodani premog zaračunal prvotnemu, pravemu dolžniku po dnevni prodajni ceni. Oškodovan pa je pri tem za razliko med doseženim izkupičkom in fakturnim iznosom dotični zavod oziroma njegova nadrejena oblast. Državni premogovnik v Velenju izza osvobođenja še ni imel niti ene tožbe s strani svojih dobaviteljev in je nekaj rubežev v zadnjem času sledilo le za terjatve napram popolnoma drugim državnim institucijam, ki niti ne spadajo v resort ministristva za šume in rudnike.

★ Zobozdravnik dr. Rodoschegg zopet ordinira.

Ljubljana

LJUBLJANSKA CENZURA ŠTRAJKA.

Cenzuro ljubljanskih časopisov je do večerajšnega dne izvrševala policija, katere organi so imeli v ta namen nočno službo. Po novem tiskovnem zakonu preide cenzurna služba v območje drž. pravdnistva. Ker pa to v namen izvrševanja cenzurne službe ni imelo potrebnega aparata, je ostalo to delo od početka lanskega avgusta pa do danes v rokah policijskega uradništva. Ker pa, kakor se zdi, prizadeti uradniki za to naporno nočno službovanje niso prejeli nikakega ali vsaj ne zadostnega plačila in ker po tisk. zakonu cenzura sploh ni več njihova stvar, so se koncem avgusta kratkomalo uprli in cenzurno službo prepustili državnemu pravdnistvu. Začelo se je prerakanje in ribanje med obema uradoma, zastoj tlačeniti bržkone nobeden ne mara in posledice tega spora naj bi nosilo časopisje! Dnevnik, ki izhajajo sedaj ob četrti uri, naj bi čakali čez osmo uro, ko se prične uradovanje pri drž. pravdnistvu, uprave listov naj bi zamudile vse jutranje vlake in naročniki, ki so bili navajeni že v jutranjih ozir. dopoldanskih urah prečitatii svoj časopis, naj čakajo do — drugega dne! »Tisk je svoboden«, pravi novi tiskovni zakon, tu pa državna oblast s svojim več kot čudnim postopanjem naravnost zatira časopisje! Državna oblast je imela nad eno leto časa, da bi bila lahko poskrbela za potreben aparat pri drž. pravdnistvu. Če tega ni storila, je to njena stvar in ne dnevnega časopisja, ki določa čas izdaje, kakor je njemu in njegovim naročnikom prav!

○ Stanovanje za pravniški kongres. Pomankanje stanovanj za udeležence pravnega kongresa je še zelo veliko. Za okroglo 400

Kmetijska razstava na Ljublj. velesejmu

bo imela za razstavljalce le tedaj prav poseben pomen, ako

Z oglasi

v našem časopisju opozore bršo javnost na razstavljen predmet!

Storite to takoj, ne bo Vam žal

oseb še manjka prenočišč. Odziv na nabiralno akcijo stalnega odbora je bil doslej zlasti v pravniških krogih minimalen. Sramota bi bila za vse ljubljansko meščanstvo, zlasti pa za pravnike, ako bi gostoljubnost odpovedala že pri nastanitvi. Kdor more utrpjeti, četudi z nekaj lastne inkomodiranosti kako prenočišče, naj ga takoj prijavi dr. Rutarju, direktorju poštno hranilnice ali pa dr. Sajovicu, okrajnemu sodniku v Ljubljani. — Stalni odbor za kongres pravnikov.

○ Jožef in Marija Karu sta prejela ob priliki svoje srebrne poroke toliko čestitk, da se ne moreta zahvaliti vsakemu posebič, marveč izrekata svojo pristrčno zahvalo vsem skupaj tem potom!

○ K avtomobilski nesreči na Viču. Kot smo že večeraj poročali, je povozil avtomobil tovarnarja Ivana Kopača iz Zirov na glavni cesti na Viču mlado deklico, ki je ostala na mestu mrtva in pa dveletnega Ivana Sajeta, ki je šel z deklico v pekarno. Fantiček je dobil precej težke poškodbe in so ga oddali v bolnico. Včeraj pa se je razširila po mestu vest, da je tudi ta otrok umrl. Toda ta vest ni resnična. Zvedeli smo, da je otrok iz nevarnosti in ga je prevzel njegov oče tapetnik Franc Saje v domačo oskrbo in ob dečko v kratkem popolnoma okrevla.

○ Neljub gost se je oglasil predsinočnim v gostilni pri Sodčku v Hrenovi ulici. Mož je prišel skozi okno, na katerem je razbil šipo, v gostilniško sobo. Tam si je nabasal žepe z lepimi kosi reberc in s kruhom, zraven je vzel štiri steklenice pive in eno pokalico iz predala pa okoli 200 Din različnega drobiža in je pobegnil s plenom zopet skozi okno. Napravil je okoli 400 Din škode.

○ Slepi citraš. Dolga leta je hodil po ljubljanskih gostilnah in restavracijah citraš in pevec, znan pod imenom »slepi Henriček«. Mož je bil prijazen, vesel in priljubljen, tea je včasih precej dobro zaslužil. V zadnjem času pa je mož tako opešal, da sploh ni mogel več hoditi in igrati. Usmiljena srca so mu poskrbela varno zavetje v zavodu za onemogele v Japlovi ulici v Vodmatu. Tam pa je mož, ki si že težko sam pomaga, padel v svoj

K ČISTI OBLEKI RABITE ČISTO OBUTEV

Moški 99°- Ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

K BELI OBLEKI KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99°- Ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

in nosilec cezaropapizma, ki je s svojo častihlepnošjo in hlapčevstvom vsakokratni vladajoči stranki v veliki meri zakrivil cerkveni razkol. Z molitvijo, s študijem zgodovine in modernega duševnega orožja je pripravljaj sredstva proti cezaropapizmu, ako bi se hotel ukoreniniti med katoličani v Jugoslaviji. Le najbolj blage duše so zmogne tako resnične postrežljivosti in ljubeznivosti, kakor naš Pavle. Mimogrede je zvedel, kdaj potuje kak cirilometodaš, pa je potrkal eno uro pred odhodom vlaka in vzel najtežji kovčeg. Kot praktičen duh je znal najti mesto v vlaku, če je bil še tako prenapolnjen. Često se je sam ponudil komu za uslugo, za katero marsikdo ne bi upal prositi niti svoje mame. Nikdar pa ni vedela njegova desnica, kaj je delala njegova levica. Če so nas obiskali tovariši iz drugih krajev in so bile naše katakombe v Kosovski 37 prenapolnjene, tedaj smo poklicali Pavla. Kadar smo cirilometodaši obhajali velike praznike v našem tako dragem podzemeljskem društvenem prostoru v Kosovski 37, tedaj kljub redni potici gospe dr. Ježeve in božičnemu darilu ali velikonočnemu »žegnu« gospe Šumanove mame ni bilo dobrega razpoloženja, dokler nas ni obiskal Pavel, ki nam je takrat navadno kupal čaj in nas zabaval s svojimi duhovitimi šalami.

Ta mehki in nežni Pavle je postal odločen in neizprosni, kadar je šlo za zmago Kristovih načel. Ako je to trma, da kdo ne da nikomur nezasluzene hvale in mu dosledno vedno slava božja določa pravec njegovega delovanja, potem je bil naš Pavle trmast v

najboljšem smislu te besede. Ko se je zdelo, da zavoljo posvečenja g. nadškofa o. Rodića ne bomo mogli praznovati Dijaškega dne na praznik Brezmadežne l. 1924., takrat se je Pavle odločno zavzel za proslavo in pridobil za to tudi našega visokega zaščitnika. V ravnokar dovršeni dvorani, daru sv. očeta, se je zbralo več vernega občinstva ko pri posvečitvi. Prvi dan so do zadnjega kotička napolnili dvorano sami pravoslavni Srbi, drugi dan pa katoličani. Pri akademiji je govoril Pavle. Ni dokazoval dogme o brezmadežnem spočetju, kakor je imel nalogo in sestavljen govor. Bal se je, da bi s tem prepad med pravoslavni in katoliki še povečal, mesto zmanjšal. Zato se je en dan pred proslavo posvetoval s svojimi najožjimi tovariši in sestavil krasen govor o Materi cerkvene ednosti. Menda se nikdo ni govoril pravoslavni tako iz srca, kakor on, ko je dokazoval potrebo, da bomo vsi eno v eni Cerkvi. Ko so se nam pravoslavni pristrčno zahvaljevali za povabilo na našo »slavo« in se priporočali za prihodnje leto, smo šele spoznali, kako bi izgubili zaupanje pri pravoslavni, ako sploh ne bi proslavili svoje »slave«, ali pa bi jo prestavili, kar je po srbskih pojmihi nemogoče.

Sijajno se je izkazal Pavle v dobi, ko so težke izkušnje zadele cirilometodaše v Belgradu. Takrat sva katerikrat blodila po blatnih predmestnih ozkih ulicah, kjer v nizkih kočah kraljujejo beda in najnovejša pariška moda, šminka in Venera, brezdelje in obup, kletev in karte. Niso bile njemu nevarne te

ulice. Prestal je preizkušnje, ki bi jim podlegel morda celo svetnik, a njega se ni prijel niti prah grešne zemlje. Ostal je čist in svet, kakor je bil pri krstu. Kot najvažnejši plod tistih neizvestnih dni je dozorel v njem na teh ulicah načrt podobne organizacije, kakor so Kolumbovi vitezi v Ameriki, samo da se je ta organizacija še izpopolnila, ko je poglala svoje korenine v Jugoslaviji in pri severnih Slovanih.

Ko smo se zopet mogli svobodno shajati, je Pavle zatrjeval, da je našemu mladem pokretu treba mnogo velikih žrtev, ki bodo priklicale na naše delo roso božje milosti. Toda kje vzeli mnogo žrtev, ko nas je bilo malo? Ali so vse naše dnevne žrtve odtehtale naše napake in pregrehe? Vedeli smo, da mora biti žrtev tako velika, kakor je življenje. Naš mladi pokret je za svoj napredek zahteval tako čisto in sveto življenje, kakor je bilo Pavlovo, ker le to je moglo mnogo odtehtati.

A Pavle je bil prevelik, da bi mu bilo dano videti uspehe svojega dela. Oral in sejal je Pavle vedno. Takrat, ko je svoja čuvstva polagal v glasove violine pred odlično družbo; ko je bil med vernimi pravoslavni dijak; ko je bil gost pravoslavni samostanov; ko je med srbskim kmetom proučeval njegove razmere; ko je nepismenim srbskim delavcem pisal pisma in denarne nakaznice za njihove svojce v srcu Srbije in kršni Liki; ko smo bili med 60 gosti najbolj dobrodošli na »slavi« pri naši dobri in blagi srbski članici medicinki Sidi; ko je pošiljal poročila in

načrte Cirilmetodijski ligi v Pragi; ko je bil resen ali se je šalil; ko je predaval, naredil skromno opombo ali pa razjasnjeval tovarišu, vedno je oral in sejal. Zato je odšel od nas kakor Mojzes od svojega ljudstva, preden ga je pripeljal v obljubljeno deželo, kakor Cankar in dr. Krek ob prihodu Jugoslavije, kakor dr. Mahnič ob zori močnega katoliškega gibanja na Hrvaškem. Odšel je, a mi nimamo človeka, ki bi ga postavili na njegovo mesto. Kdo bo šel zdaj po blagoslov k svetemu očetu, ki mu je vznikla cirilometodijska ideja ravno tako iz globoke življenjske potrebe in se tako ozko spojila z njegovo osebo, kakor Pavlu? Kako se naj sedaj uresniči naše sanje, da bi gledali v oči nam tako dragemu cirilometodijskemu papežu Piju XI? Trdno je verjel, da se bodo takrat v trenutku razblinile vse tiste nečeste ovire, ki so mu onemogočale, da bi v svečeniški obleki stopil kot ponižno jagnje k oltarju večne Ljubezni, ki je razsvetljevala vso njegovo mladost.

Kdo bo tolažil njegovo go. mamo, to makabejsko mater, ki ji je smrt ugrabila edino devetnajstletno hčer in je svojega ponesrečenega Ivota, letalskega poročnika, žrtvovala pred dvema mesecema domovini, a edinega še preostalega sina Pavla Bogu in cirilometodijskemu pokretu? Kaj naj damo njegovemu g. očetu mesto najljubšega sina?

Noben umetnik ne more Pavlu izklesati dostojnega spomenika. Mi, bratje in sestre, mu ga lahko postavimo, trajnejšega od bronast. Poidimo za njim!

skromni sobici tako nesrečno, da se je težko poškodoval na nogi in so ga prepeljali v bolnico, kjer so mu nudili prvo pomoč.

○ **Zlom obeh nog.** Ponesrečila se je v svojem stanovanju v Križevniški ulici št. 7, žena skladiščnega delavca 61 letna Antonija Finkova. Padla je namreč tako nesrečno čez prag, da si je zlomila obe nogi in so jo prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

○ **Opekline z lugom.** V stanovanju inž. Juvana na Rimski cesti št. 9 se je ponesrečila služkinja Helena Jakličeva. Pri pranju in kuhanju perila jo je oškropila vrela voda z lugom po prsih, vratu in po obeh rokah in sicer tako močno, da so jo tudi morali prepekljati v bolnico.

○ **Iz veže »Okrožnega urada za zavarovanje delavcev«** na Miklošičevi cesti nasproti sodne palače je bilo ukradeno zidarskemu polirju Ivanu Erjavcu kolo znamke »Eskak«, črno pleskano, vredno še 1500 Din. Tam imajo sicer v veži poseben prostor s pripravljanimi stojali za kolesa, vendar pa kakor kaže ta slučaj, to še vedno ni dosti, kajti kolesarski tatovi so zelo prefrigani in urni. Pripetilo se je že tudi več slučajev, da je pobasal tat zaklenjeno kolo, ga nesel v sosednjo vežo, kjer je razbil ključavnico in se odpeljal.

○ **Tat v hlevu.** Iz hleva prevoznika Ranzingerja na Masarykovi cesti je ukradel na videz znan postopač, ki se rad potika po ljubljanskih hlevih, hlapcu Leopoldu Tomanu uro z verižico v vrednosti 300 Din. — Prijavljenih je še več manjših hlevskih tatvin, ki se redno ponavljajo, tako da imamo, kakor kaže, v Ljubljani poleg vlomskih in tatinskih družb novo družbo hlevskih tatov, ki se potika po dnevi po okolici, obiskuje tudi ljubljanska kopaljšča, po noči pa stika po raznih hlevih in krade še ubogim hlapcem.

○ **Ukraden »primož«.** Iz nezaklenjene kleti branjevca Stefana Nemeta v Grabljevevi ulici je ukradel neznan lopov pet do šest kilogramov težkega primoža, katerega mu je posodil trgovec Sušnik za krivljenje železa, katero rabi za svojo stavbo.

○ **Pretep na travniku.** Na nekem travniku ob »Cesti dveh cesarjev« sta se sprla delavca Vahtič in Šibenik. Pravijo, da sta bila oba precej vinjena. Med prepripirom je naskočil Vahtič tovariša Šibenika in ga je začel obdelavati s pestmi. Ta pa je odskočil in je nastavljal proti napadalcu železne vile. Vahtič pa se je zopet zaletel vanj in se je pri tem pošteno nabodel v levo roko, tako da bo zadnjo besedo o tem spregovorilo sodišče.

○ **Hud izvožek.** Neki neznan izvožek je pripeljal v smeri od Device Marije v Polju nekega Bolteta. V Vodmatu se je izvožek ustavil in zahteval od Bolteta 30 Din. Ker mu je pa ta ugovarjal, da se nista nič zmenila za plačilo in da ga je zastoj povabil na voz, je izvožeka to tako ujezilo, da ga je pograbil, treščil ob tla in ga pošteno pretepel. Nato pa se je vsedel zopet na voz in je odpeljal proti Ljubljani.

○ **Ljubljanski trg** prehaja sedaj že v visoko jesensko sezono, ko bodo polagoma vsi sadeži in pridelki dozoreli in godni za prodajo. Na pestrem sadnem in cvetličnem trgu je bilo včeraj izredno dosti domačih uvoženih sadežev. Bosanci so pripeljali na trg znamenite bosanske slive in češnje, Banačani hruške, jabolka, papriko in grozdje, pa tudi Slavonci in Stajerci so poslali lepo sadje in grozdje. Vsa lepe izbire in bogate zaloge različnega sadja so tudi cene nekaj padle. Poleg domačega in uvoženega sadja je bilo na trgu najrazličnejše zelenjave za juho in prikuho, solate v glavicah in glavneti, zelja belega in rdečega, korenja, repe, kolerab, jedilnih buč in krompirja, katerega so največ pripeljali Gorenjci, ki so ga prodajali po 1 do 1.25 Din. Letos je krompir jako lep in pridelek ob bogat, tako, da bi se cene lahko še nekoliko znižale, kar se nam tudi obeta. Podražila pa so se sedaj jajca, kar se v tem času dogaja redno vsako leto in zahtevajo prodajalci za par po 2.75 Din. — Tudi škofje ločani so pripeljali včeraj na trg izredno lepe kumare, katere so prodajali po 0.75—1 Din komad. In po tej ceni so jih res tudi veliko razprodali. Tudi domače perutnine, domačih zajcev je bilo dosti na trgu. Posebno lep pa je bil cvetlični trg pred Jubilejnim mostom nasproti »Jugoslovanske tiskarne«, kjer je bilo do zadnjega prostora vse v cvetju in zelenju. Domači vrtnarji so razstavili kot običajno svoje cvetje na obeh straneh Vodnikovega spomenika, tu pa so razstavili različno poljsko, gozdno in planinsko cvetje in zelenje okoličani, ki so prišli po več ur daleč v mesto. Posebno lepo planinsko cvetje so pripeljali iz Kamniških in gorenjskih planin.

Ljubljanska univerza.

Ta dni je izdala ljubljanska univerza seznam predavanj za zimski semester 1926-27. Inskripcija traja od 1. do 9. oktobra t. l. Inskripcijski rok se v zimskem semestru ne bo podaljšal. Naknadno vpisovanje se bo dovoljevalo le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili. Seznam navaja med drugim tudi akademične oblasti za študijsko leto 1926-27. Rektor je profesor teološke fakultete dr. Franc Lukman, prorektor dr. Leonid Pitamic, dekan filozofske fakultete prof. dr. Franc Ramovš, prodekan prof. dr. Nikola Radojčić, dekan juridične fakultete prof. dr. Gojmir Krek, prodekan prof. dr. Metod Dolenc, dekan medicinske fakultete prof. dr. Alfred Šerko, prodekan prof. dr. Ivan Plečnik, dekan tehniške fakultete prof. inž. Josip Kropač, prodekan prof. dr. inž. Milan Vidmar, dekan teološke fakultete prof. dr. Aleš Ušeničnik, prodekan prof. dr. Lambert Ehrlich.

V statusu univerzitetnih profesorjev odnosno predavateljev so se izvršile nekatere izpremembe. Izredni profesor Aleksander Maklakov iz Praga predava kazensko pravo s posebnim ozirom na kriminalno politiko, docent dr. Albin Seliškar bo predaval na fiziološkem inštitutu prof. dr. E. Kanskega, izredni profesor Vasilij Nikitin iz Poljske je pridobil stolico za mineralogijo. Odšel je s tehnične fakultete prof. inž. Josip Hummel v Prago.

Statistika frekvenec v poletnem semestru 1925-26 navaja, da je bilo na vseh fakultetah 1161 slušatelj, od 1133 rednih in 28 izrednih, dalje 77 rednih in 15 izrednih slušatelj. Filozofska fakulteta je imela 216 rednih (47 slušatelj) in 16 izrednih (11 slušatelj), juridična 297 rednih (15 slušatelj) in 4 izredne, medicinska 64 rednih (7 slušatelj), tehnična 462 rednih (8 slušatelj) in 5 izrednih, teološka fakulteta 94 rednih in 3 izredne slušatelje.

Čevljarski tečaj in razstava na IV. m. osnovi šoli v Ljubljani.

Pod vodstvom g. Steinmanna, čevljarskega mojstra in strokovnj. učitelja za čevljarstvo se je vršil 7 tedenski tečaj za pripravljanje čevljarskih izdelkov, katerega je obiskovalo 12 čevlj. pomočnikov.

Tvarinoznanstvo, anatomija noge in pripravljanje je poučeval g. Steinmann; kalkulacijo, spise in knjigovodstvo pa strok. učitelj Fakin. Tečaj se je vršil od 20. julija do 29. avgusta v času 5—8. ure zvečer. Vsi obiskovalci so tečaj pridno in skrbno obiskovali ter z veliko vnemo sledili predavanjem. Vsakdo je napravil čez 50 vzorcev, ki kažejo postopek od lažjega k težjemu; izdelali so mnogo lepih strokovnih risb in cele serije vzorcev. Kalkulacije so temeljito obdelali; knjigovodstvo pa predelali teoretično in praktično z enomesnim poslovanjem, iz spisa so pa predelali najpotrebnejšo snov.

Tečaj se je nepričakovano lepo zaključil v nedeljo dne 29. avgusta z razstavo vseh izdelkov. Vsa razstava, ki je bila odprta od 8—13. ure, je bila zelo lično in okusno prirejena. — Posetnikov razstave je bilo z ozirom na tako majhno reklamno prav mnogo; a vsi so se o njej pohvalno in laskavo izražali.

Ob 12. uri so se tečajniki s predavatelji slikali, potem pa so se zbrali v razstavnem prostoru, kjer je g. Fakin poudarjal v svojem govoru, da je zelo razveseljivo, da obrtniki hrepene in žele višje ter temeljite strokovne naobrazbe in obenem konstatiral, da je čevljarska obrt, posebno v zadnjih letih napredovala do lepe umetnosti, ki krasi izložbo po prodajalnah ter noge dam in gospodov. Šolski upravitelj g. Škulj je navduševal udeležence s priporočilom, naj poneso pridobljeno znanje med druge svoje tovariše — v maso. Predsednik čevljarske zadruge g. Oblak je čestital predavateljem, posebno g. Steinmannu na tolikem uspehu. Pohvalil je tečajnike, da so se tako vztrajno udeleževali predavanj in žrtvovali prosti večerni čas, ki se jim bo bogato obrestoval. Vodič tečaja g. Steinmann je imel lep zaključni govor, v katerem je poudarjal svoj program za napredek in povzdigo stanu. — Končno se je oglašil udeleženec tečaja čevljarski pomočnik g. Kristan, ki se je v imenu vseh tečajnikov v lepo izbranih besedah pristočno zahvalil obema predavateljema za njihov trud in požrtvovalnost ter jima v znak hvaležnega priznanja vsakemu izročil krasno darilo.

Maribor

○ **Bivši predsednik mariborskega sodnega senata umrl.** V Grazu je umrl na zastrupljenju krvi dr. Alfred Amschl, bivši predsednik mariborskega sodnega senata in vodja državne pravdnštva. Amschl, je živel v Grazu v pokoju, je hotel vstopiti v tramvajski voz. Pri vstopu mu je spodrsnilo, padel je na zobe, si jih izbil ter si zastrupil kri. Pokojnik je bil v sredo dopoldne prepeljan iz Graza v Maribor. Iz Maribora je odpremil krsto mariborski pogrebni zavod v Ptuj, kjer se bo vršil pogreb v četrtek ob drugi uri popoldne.

○ **20 letnice mašništva** je obhajal mariborski kanonik g. dr. Maks Vrabec preteklo nedeljo v svojem domačem kraju v Kapeli v Dravski dolini. Jubileja se je veselila posebno še njegova blaga mati in ostali sorodniki, ki požrtvovalno šolajo še dva dijaka, katerih eden je letos z odliko dokončal mariborsko gimnazijo. Rojaki so svojemu domačemu g. kanoniku priredili pomenljivo slovesnost že na

Namakaj z „Žensko hvalo“ — peri z „Jelenjim milom“!
To najbolj obvaruje perilo, ki se brez truda popolnoma očisti.

SCHICHTOV NAČIN PRANJA

predvečer in na nedeljo. K jubileju g. kanoniku tudi mi iskreno častitamo!

○ **Šestdesetletnica.** Mariborski dimnikarski mojster g. Josip Racek je slavil 1. septembra v krogu svoje družine 60 letnico. Našemu vrlemu somišljeniku in uglednemu članu Kat. mojstrskega društva k jubileju iskreno častitamo!

○ **Filmovanje Maribora napreduje.** G. Roglič je snemal pretekli terek življenje na Grajskem trgu in palačo Narodnega doma. Film Maribora se je že precej podaljšal in je upati, da bo lahko reprezentativno kazal svetu naše mesto.

○ **Preložitev razstave.** Razstave mariborskih umetnikov gg. Cotiča, Kosa, Mežana in Pirnata je vsled tenhičnih razlogov preložena na 24. oktober.

○ **Dva najbolj delavna občinska sveta** in župana v Mariboru. Po javnih delih in sejnih zapisnikih ugotovljeno, sta bila v Mariboru najbolj delavna občinska sveta pod županoma Aleksandrom Nagy in dr. J. Leskovarjem. G. Nagy je bil sam arhitekt in denarno v tako srečnem položaju, da se je lahko posvetil županskim poslom z vsemi močmi. Pod Nagyjem so se regulirale mestne ulice, se je mesto razširilo in pozidalo zelo veliko novih hiš. Nagyjeva zasluga so tudi parki in drugi drevoredi. Prikupljivo in snažno lice je dal Mariboru g. Nagy. — Stavbena mestna podjeto, poprava cest, nabava modernih mestnih potrebščin se je vzbudila iz dremanja in spanja še le pod drugim slovenskim g. županom dr. Leskovarjem. Z obče koristnimi in javno vidnimi deli ter modernimi napravami se kaže umnost župana in podjetnost občinskega sveta, ne pa v frazah, kakor se je to delalo in še dela danes od strani rdečih generalov, ki so že tudi enkrat županovali v Mariboru, a ustvarili pa za mesto nič vidnega in koristnega!

○ **Petindvajsetletnica mestnega vodovoda.** Decembra meseca letošnjega leta bo izpolnjenih 25 let, ko je bil odprt in predan javnosti v uporabo mestni vodovod. Vodovod je bil dogotovljen pod zelo delavnim mariborskim županom g. Aleksandrom Nagy. Vodovodna poslopja na Teznu in stroje je dobavila dunajska tvrdka Franc Ks. Komarek, cevi pa tvrdka Rumlj na Dunaju. Stroj je prišel tedaj kot prvi monter po Komareku postavljat dosedanjí vodja vodovoda g. Vogler. Župan Nagy je pregovoril ob tej priliki Voglerja, da je vstopil v mestno službo pri vodovodu, katero vrši na občno zadovoljnost že celih 25 let. Treba namreč pomisliti, da stroji v vodovodu niso odrekli od začetka do danes niti za par ur ne. Da je bilo delovanje vseh vodovodnih naprav brezhibno 25 let, gre za sluga in pohvala umnemu in požrtvovalnemu vodji g. Voglerju. Mestno občino opozarjamo na 25 letni jubilej vodovoda, ki je najvažnejša naprava za Maribor.

○ **Čebelarje v Mariboru in okolici.** Čebelarji po mariborskih vilah in iz okolice se zelo pritožujejo radi katastrofe, ki grozi čebelarjem. Noči in jutra so namreč v Mariboru in okolici tako mrzla, da se upajo čebele še le krog pol dne na pašo in sicer imajo sedaj še edino ajd'ne cvet. Čebelarji že dolgo časa polagajo sladkor in vsled te umetne prehrane čebele bolehalo na prebavilih in poginjajo. Tej bolezní se je pridružil še črv, ki preganja te živalice iz panjev in je resna nevarnost, da bodo čebelarji krog Maribora prihodnjo pomlad brez čebel.

○ **Nova prosta stanovanja.** Stanovanjsko sodišče bo dodelilo prosilcem sledeča stanovanja. 1. Pragersko št. 47. prtlj. 1 soba in kuhinja od stranke Franca Kac. 2. Dajnкова ul. št. 8, baraka VIII a) soba s štedilnikom od stranke Rudolfa Pišec. 3. Smetanova ulica št. 46 II 1 soba in kuhinja od stranke Franca Mascher. 4. Trubarjeva ulica št. 9 I. 1 soba, kuhinja in pritlikline od stranke Antona Jerič. 5. Linhartova ulica št. 12, prtlj. 1 soba in kuhinja od stranke Ivan Sapač. (V kuhinji se nahaja premakljivi štedilnik, kateri je last Ivana Sapača). Prošnje je vložiti najkasneje do četrta dne 2. sept.

○ **Izlet v Pekre** se priporoča v nedeljo 5. septembra v gostilno Hartman, kjer se vrši dobrodelna prireditve za revne učence. Gledališka predstava, drča in druge zabave.

○ **Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih** v mestnem okolišu mariborskem od 22. av-

gusta do 31. avgusta. Šen ostalo 1, škrlatinka ostalo 6, nova 2 slučaja.

○ **Seja gerentskega sosveta** pri okrajnem zastopu v Mariboru se vrši danes zvečer ob 6. uri v prostorih okrajnega zastopa.

○ **Dirkalno društvo v Mariboru** priredi dne 5. in 8. septembra dirkalno tekmo. Podrobnejše je razvidno s plakatov.

Mestni uradi v Mariboru.

Kakor smo že poročali, poteče med mariborsko mestno občino in finančnim ravnanstvom najemniška pogodba glede mestne hiše na Slomškove trgu 1. januarja 1917. Veliko županstvo pogodbe ni podaljšalo, ampak se strinja z odpovedjo. Finančno ravnanstvo se bo preselilo v hišo velikega županstva na oglu Krekove in Gosposke ulice. Iz te bivše Kokoschneggove hiše se morajo izseliti prvotne stranke. Z izselitvijo davčnega ravnanstva bo dobila mestna občina prostih 30 sob, ki ji bodo zelo dobro došle za naselitev raznih uradov, ki so sedaj raztreseni po tujih hišah, za katere je treba plačevati drago najemnino. Na Slomškov trg bi prišli po novem letu tle uradi: mestno knjigovodstvo, tržno nadzorništvo, vojaški urad, stavbeni urad in mestni fizikat. 15. septembra se sicer preselita stavbeni urad in fizikat v novo mestno hišo v Frančiškanski ulici, a se bosta od tamkaj preselila na Slomškov trg in se bo uporabila nova hiša v stanovanjske svrhe. Ako bo šlo po sreči, bo imela mestna občina po novem letu vse urade skupaj in v lastni hiši.

Ptuj

○ **Otvoritev trgovine v lastni hiši.** Trgovec Martin Vrabl je otvoril dne 1. septembra trgovino s pleteninami in manufakturami v svoji lastni hiši ob mostu čez Grajeno. Podjetnemu trgovcu domačino želimo tudi na tem mestu obilo uspeha!

○ **Poroka.** Dne 22. avgusta sta se poročila v Ptuj g. Viljem Zemljčič, oskrbnik Hintzejevega posestva, in gđ. Marija Munda.

○ **Avto, ki vozi iz Maribora v Ptuj** in obratno, bo odsedaj vozil tudi ob nedeljah, če bo dovolj potnikov.

○ **Tri nove hiše.** Hiše pri okrajnem glavarstvu so že pod streho. V prvo se je že vselil g. trgovec Vrabl. Tudi gradba drugih dveh napreduje.

○ **V minoritskem samostanu** popravljajo staro stavbo. V vogel so vzdali tudi spominsko ploščo iz l. 1618, ki nosi reliefa župnijskih zaščitnikov sv. Petra in Pavla. Deško semenišče so prenovili in povečali. Predstojništvo je nabavilo obilo lepih fizikalnih aparatov in radio za svoje gojence.

Trbovlje

MEŠČANSKA SOLA.

V torek se je mudila deputacija iz Trbovelj pri g. dr. Lončarju v Ljubljani radi meščanske sole. Njih namen je bil, da izprosi pri šefu prosvetnega oddelka, da bi se že letos otvorila meščanska sola, katera je bila že leta 1921 dovoljena in za katero je tudi potrební denar na razpolago. Odgovor deputaciji je bil isti kot že poprej drugim gospodom, ki so tudi posredovali za meščansko solo, namreč, da je cela zadeva v Belgradu pri ministru za prosveto. V kratkem se bo v Ljubljano podala še druga deputacija, da še na višjem mestu zaprosi za takojšnje odprtje te prepotrebne sole. Saj so Trbovlje druga največja občina v Sloveniji, pa nima razum osnovnih nobene druge sole. V torkovi deputaciji so se nahajali gg. gerent Vodusek, Cestnik, Berger in Zupančič.

○ **Prememba poseviti.** Od g. Orešnika Ivana je kupil g. Dolinšek Josip, rudniški obratovodja v Golubovcu na Hrvaškem, hišo s celim inventarjem, ki obstoji iz strojev za zalogo piva, konj, vozov itd. G. Orešnika je zadela s smrtno edinega sina tešak udarec, ker mu je bil edina pomoč pri gospodarstvu, in je radi tega zalogo prodal.

○ **Začetek poduka na gospodinjinski šoli.** Danes dne 1. septembra se je pričelo podučevati na gospodinjinski šoli. Učenec se je večje število prišlo in se še sprejemajo.

○ **Prašne ceste.** Kdor se hoče navžiti prahu, naj pride v Trbovlje in potuje peš proti cerkvi. Številni avtomobili in drugi vozovi delajo take oblake prahu, da ne vidiš iz njega in če boš prišel do cerkve, si bel kot mlinar. Za zdravje bo ta prašina že menda koristna, ker se do danes še niko ni zganil, da bi se nabavil malenkosten sod, iz katerega bi se lahko s primerno napravo zjutraj in zvečer škropilo. Hidranti so tudi ob cesti in to bi stalo zelo malo. Pa saj ni denarja za take koristne stvari, medtem ko se je na druge kraje denar stavljal.

Hrasnik

○ **Solske zadeve.** Vsa plaza, ki vleče nad Sentjurjevo gostilno, je resna nevarnost za deško osnovno šolo. Pretekli petek se je vršil komisijonelni ogled na lico mesta. Ugotovil je, da plaz lahko uniči šolo ob prvem večjem nalivu. — Med politiki smo na dekliški šoli v bivšem šolskem vrtcu vedeli nova okna in nato so vso šolo prepletkali in postikali. Službo šolskega sluga je prevzela gđ. Mici Dolinšek. V soboto bo na Dalu šolska maša. nakar se prične začetek pouka.

K PLATNENI OBLEKI

KUPITE PLATNENO OBUTEV

Moški 99.- ženski 65.-

Otroški 49.-

Bata

Slovenska krajina

Ustanovni občni zbor. V nedeljo popoldne je bila ustanovljena v Črensovcih »Agrarna zadruga« za Prekmurje. Ustanovnemu občnemu zboru je prisostvovalo do 250 mož iz vseh okoliških občin. Zbor je otvoril g. Klekl, ki je na kratko orisal potek ponesrečene razprodaje veleposelstniške zemlje ter razložil pomen zadruge. Vsi prisotni so z odobravanjem sledili njegovim izjavam. Po sprejetju pravil se je volil prvi odbor. Predsedstvo načelstva je na željo vseh prisotnih sprejel g. Klekl, za predsednika nadzorstva pa je bil izvoljen g. Jerič, urednik »Novine«. Člane obhoda borov pa so volili prisotni iz svoje srede. O namenu in pomenu »Agrarne zadruge« spregovorimo ob drugi priliki.

Odhod v Rim. Včeraj popoldne sta se odpeljala poslanec g. Klekl in urednik »Novine« g. Ivan Jerič, da se pridružit olivskim romarjem v Rim. Ta dva sta najbrž edina iz Prekmurja, ki poročata ob tej priliki v Rim; prepičani pa smo, da v svojo molitev vključita celo Prekmurje.

Vrhnika

Godbeno društvo priredi v soboto zvečer ob 9 bakljado po trgu s celokupno godbo pod vodstvom kapelnika. V nedeljo ob 11 dopoldne bo po koncert na križpotju pred pošto. Ob 3 popoldne se bo vršila veselica na vrtu g. Turšiča (preje Koa) z bogatim srečelom, ki vsebuje nad 1000 dobitkov, in novostjo — telefonom itd. Zvečer v mraku se prižge umetelnji ogenj. Pri veselici sodeluje lastna godba, ki se je v kratkem času svojega obstoja naučila okoli 15 komadov. Vstopnina k veselici je prosta, zato je upati, da bo vrhniško občinstvo prišlo v obilnem številu, da pokupi srečke in tako pripomore društvu, ki bo občinu le v korist in čast, poplačati stroške za nabavo novih instrumentov.

Sportno društvo Nauportus se je osnovalo pred kratkim. Gojilo bo predvsem kolesarski sport, ki je po vseh večjih krajih zelo razvit. Svojo prvo prireditvijo ima to društvo o priliki gorske dirke za prvenstvo Slovenije na progi Vrhnika—Logatec koncem septembra t. l., zato se vabijo vsi prijatelji tega sporta, da se priključijo vsaj do 7. septembra za tekmovanje ali pa kot člani v avtomobilistični delavnici g. Avgusta Kogojca na Vrhniki, ali pa pri gg. odbornikih Jos. Grom, Franju Malavašič in pri Janku Sinkovcu.

Svetogorski romarji z Vrhnike se odpeljejo s postaje Verd v soboto zjutraj ob 7.

Pretep. V noči od sobote na nedeljo so se spoprijeli vaški fantje zaradi neke malenkosti. Pri tem so težko poškodovali Janeza Stirna, ki ima baje prebiti lobanjo. Poklicali so tukajšnjega zdravnika g. dr. Sabeca, ki ga je obvezal. Ker je bila nevarnost, da izdihne, so poklicali tudi duhovnika, ki mu je podelil sv. poslednje olje. — Kdo ima pri tem prepripi in pretepu prav, bo končno odločalo sodišče.

Vrhnika orlovska srenja ima v nedeljo dne 12. t. m. prireditve v Bevkah, ob kateri priliki ustanove Bevkani svojega Orla.

Vojaske nabori so se vršili pri nas dne 28. t. m. za mladeniče iz občin Log. St. Jošt, Horjul in Borovnica, dne 30. pa za vrhniško občino. Velika večina nabornikov je prišla točno in v treznem stanju pred komisijo, bilo je pa tudi nekaj zga-garjev med njimi, ki so kričali »auf« in »taublich«.

Pevski koncert novoustanovljenega društva sv. Cecilije se bo vršil v nedeljo dne 19. septembra popoldne v dvorani Rokodelskega doma. Na sporedu, ki se v kratkem priobči, so zanimive skladbe naših najboljših skladateljev. Ljubitelji lepega petja že sedaj opozarjamo na ta koncert. Obenem pa prosimo sorodna nam društva, da tega dne ne prirede nikake veselice.

Kamnik

Slovo. Po dolgoletnem službovanju v Kamniku nas zapuša g. kaplan Ivan Primar, da odide na svoje novo mesto kot beneficijant v Šmartno pri Ljuti. Ni bila ravno lahka njegova služba pri nas: šola, spovednica, Marijina družba in (dokler ga ni ovirala bolezen na obeh) društvo in Orel ter humanitarne organizacije, vse to mu je ležalo na ramenih in ga z ogromno težo tlačilo k tlom, da je komaj zmagoval. Znan je bil naš g. kaplan kot dober sociolog in mnoge njegove pridige in prosvetni govori so pričali, da mu je ta veda zrastle v srce in da so delavci v Zagorju, kjer je služil g. kaplan poprej, res lahko žalovali za njim. Na novem mestu mu želimo obilo sreče, posebno pa, da se okrepi od svoje bolezni in okrevja za nadaljnje delo med narodom. Božji blagoslov z njim na pot!

Kamniska podružnica SDZ je zelo marljiva in pridna. V nedeljo dne 22. avgusta je priredila v Selih v Tuhinjski dolini igro »Scapinove zvijačice«. Zadnjo nedeljo pa je isto ponovila v Domžalah in dodala še Schönherrjevo »Tragedijo treh src«. Posebno ljudje na deželi so dištravali zelo hvalježi za predstave in obiske, zato naj naši vrli di-jaki le vztrajno nadaljujejo svoje delo.

Birmovanje bo ta mesec v naši dekaniji. Fare se že pripravljajo za slovesnost, pevski zbori vadijo, otroci iščejo botre in botrov. Da bi le vreme ostalo lepo, da bo slovesnost povsod tem sijajnejša!

Nesreča pri streljanju. V nedeljo je bilo žegnanje v Nevljah. Streljali so tudi s topom in sicer dva, ki znata dobro ravnat z njim. Pa vam prinese nos zraven 17 leten fant, učenec pri tvrđi Fajdiga in Kregar v Kamniku in išče toliko časa, da stakne; odtrgalo mu je dva prsta na roki in obraz mu je obitno poškodovalo. Da si vendar otroci ne dajo nikdar dopovedati, da je zanje bezgova puša, ne pa smodnik! Odrastli, pazite nanje!

Jesenice

Stavbeno gibanje ni bilo v letošnjem poletju nič kaj živahno. Ako izvzamemo nekaj popravil oz. dvignjenih hiš za eno ali le »pol« nadstropja, kar so delavci sami izvršili v prostih urah, se ni razen hiše g. Klinarja prav nič novega postavilo. Ta hiša je sama na sebi sicer prav lična, toda prav nič se ne ponaša poleg ogromnega šolskega poslopja. Kar izginja pred to veličastno stavbo. V prihodnje naj bi se ravnalo po regulacijskem načrtu. — Gospod Meznarič postavlja pred kolodvorom novo brivnico, ki bo prav lična, kakor vse kaže, da si le sena. Urejena pa bo baje prav na modern način z raznimi električnimi napravami. Vendar pa se nam zdi vredno pripomniti, da bi stavba bila vseeno dovršena do hladnejše sezone, četudi bi se delo v nedeljo opustilo. To zelo moti na najprometnejšem kraju Jesenice in pada je marsikaka opazka na ta račun. — Tudi tovarna je morala prav brez vsake potrebe na nedeljo otavati kosit, da si bili ves teden pred nedeljo lepi dnevi. Čemu dražiti nedeljo spoštujejo prebivalstvo?

Zrebanje loterije Društvenega doma v Trbovljah se bliža. — Kupujte srečke!

Dopisi

GLAS IZ BREZNICE.

Nobena fara, niti Ljubljana sama, nima toliko pravice potrkati na srca in denarice vseh Slovencev, kakor fara Breznica, ko si zida prosvetni dom. Toliko prosvetnih delavcev namreč ni dala Slovincem nobena druga: Janše, Prešerna, Čopa, Krizostoma Zupane, Svetine, Finžgarja in najmlajšega: Jalna. — Stotine duhovnikov je vzredila, katerih mnogi so delali na Koroškem in v Istri naravnost apostolsko.

Otroci brezniški so nadarjeni, živi, vladni; toda fara je izpostavljena od treh strani slabim vplivom. Odraščajoči morajo imeti do- stojen prosvetni dom, če naj se ne razgube in pogube po raznih društvih in družbah, ki so le organizirano pitje in ples. Saj ne zidajo palače, le dvorano in nekaj stranskih prostoro-rov, vendar bo pripravno in čedno, in če se posreči loterija, bo obenem skupen spomenik vsem znamenitim Brezničanom.

Pa bodo morali, toliko jih je, slovstveni in kulturni zgodovinarji narediti izbiro in razpored slavljenecv — in umetniki bodo na- prošeni za svet in pomoč, kako naj se v sli- kah, napisih ali kako drugače na novem Do- mu in v dvorani ustvari skupni spomenik vsem znamenitim domačinom: v spodbudo novim rodovom.

Dozdaj imata namreč spomenik samo škof Pogačar v cerkvi in on in Prešern plošči na roistnih hišah v Vrbi.

Zato ne vračajte srečk; če tudi v nedeljo 5. septembra ne bomo vsi zadeli, bomo pa pomagali dobri fari in počastili spomin slav- nih mož Prešerna, Čopa itd. itd. in rešili g. Vinka prevelikih skrbi za Dom, da ga ta skrb ne potare in bo ostal čil in neumoren kulturni delavec še mnoga leta. A.

KRALJ IN KRALJICA NA BREZJAH.

Majhna nezgoda avtomobila.

V petek 27. t. m. sta se peljala skozi Brezje Nj. Vel. kralj in kraljica. Hotela sta priti po stari cesti zepot na glavno, a sta na polju zašla v smeri proti Otočam in sta se peljala po onem strmem klancu navzdol, kjer pelje pešpot na Otoče, oz. če gremo iz Otoč, torej po oni poti, ki se odcepi od glavne ceste in se začne s stopnicami in ki je vsa- kemu, ki je kdaj hodil na Brezje, dobro znana. Ker se pa ta pot nekako v sredi zoži, avto ni mogel naprej in tako je morala kraljica zaviti nekoliko bolj na desno, torej na ono stransko pot od prve. Obe pa se kmalu nato združita. Vendar pa je stran- ska toliko bolj nevarna, ker ob nji pada svet zelo strmo navzdol, široka pa je ravno za širino avtomobi- la. Poleg tega je bila proti koncu zagrajena s ko- lom in tako se je moral kraljevi avto ustaviti in ni mogel ne naprej ne nazaj. Ko je to videl neki mož, ki je v bližini kopal gramoz, je hotel izriniti kol, da bi avto mogel naprej. Ker pa sam ni nič opravil, je moral iti po orodje in še enega fanta, da sta tako mogla napraviti pot avtomobilu. Pri delu jima je kralj pridno pomagal. Nato je kraljica vozila naprej ter je morala še čez neki travnik, da je sploh mogla privoziti na glavno cesto. K onima dvema je prišel drugi dan neki častnik ter jima prinesel od kralja znatno vsoto denarja kot plačilo. — Če pomislimo, kako grda in nevarna je pot, potem za kraljico, ki je avto sama vozila, ta vožnja ni bila nič kaj pri- jetna.

Št. Pavel pri Preboldu. Ze dolgo pričakovana motorna brigalna prost. gas. društva Groblje ob Savinji je končno prispela. Prevoz se je vršil v nedeljo dne 22. avgusta z veliko slovesnostjo. Spre- vod je otvorila konjenica gas. društva, kateri je sledila vsa v cvetje in zelenje odeta brigalna. Za njo je korakalo članstvo, tem pa je sledil voz z domačimi dekletki, ki je bil tudi lepo ozaljšan z ze- lenjem. Po prihodu se je vršil preizkus brigalne po- zastopniku tvrđke Smeke iz Smičova pri Pragi, ki je brigalno izdelala. Uspeh je bil prav dober. Brigalna meče vodni curek na daljavo 200 m pri eni cavi 30 m pri dveh pa 20 m. Več sto ljudi je prignala radovednost, da vidijo kako bo delovala motorka. Mnenje je bilo vsestransko jako povoljno. Po vaji se je pa vršila na vrtu g. Sadnika prav pri- jetna domača zabava. Blagoslovitev nove brigalne se bo vršila v nedeljo dne 19. septembra, na kar se vsa sosedna društva opozarjajo in najljubšeje va- bijo!

Cadram. V nedeljo 29. avgusta popoldne je bila pri nas velika prireditve orlovske organizacije. Obisk je bil izredno velik. V prav velikem številu so nas obiskali Konjičani, katerim bodi izrečena za to zahvala, zlasti pa njihovemu moškemu pev- skemu zboru, ki je s svojim lepim petjem dosti pripomogel k prijetni zabavi. Nastop čadramskih Orlov in Orlic in naraščaja je vzbudil ne samo vse- stransko priznanje, marveč tudi občudovanje. Taki uspehi se dajo doseči samo z vztrajnim naporom in delom in ti uspehi so obenem najlepša zahvala g. kaplanu Rantigaju, ki se je najbolj trudil za or- lovske organizacije in ki nas sedaj žal zapuša. Poslanec dr. Hohnjec, ki je bil na prireditvi pri- soten, je imel nagovor na mladino, na starše in prijatelje mladine. S poljudno in živahnim besedo je pojasnil tiste lastnosti, ki jih mora imeti mladina in ki jih mora gojiti in krečiti naša slovenska kr- ščanska mladinska organizacija.

Iz Poljanske doline. Prireditve Tratarske or- lovske srenje je nad pričakovanje lepo uspeša. Pred društvenim domom na Trati se je formiral lep in dolg sprevod, ki je z godbo gasilnega društva iz Škofje Loke na čelu odkorakal skozi Gorenjo vas na telovadišče na Hotavljah, kjer se je vršila sku- nja za nastop. Po skušnji je odkorakal sprevod v cerkev, kjer je pref. g. župnik I. Gogala imel govor in pete litanije, katerim so lepo odpevali pevci šir- nih cerkvenih zborov. Po lepem cerkvenem opravilu se je začel pomikati sprevod in za njim množica občinstva na telovadišče, ki se je kmalu napolnilo z gledalci. Prireditve je otvoril br. srenjski pre- sednik, nakar sta imela slavnostna govora g. Mi- klavčič, bančni uradnik iz Ljubljane, in br. pod- predsednik odseka Poljane I. Pirkovič. Govorom so sledile proste vaje članice, mladenec, gojenk, čla- nov, mladenec in naraščaja T. O. S., ki so bile splošno dobro izvedene. Pri orodni telovadbi na krogih, drogih in bradlji pa smo imeli priliko občudovati izredno spretnost telovadcev žirovskega in tratar- skega odseka. Prosta zabava, ki je sledila telovadi- bi, se je končala z mrakom, ko se je ljudstvo za- dovoljno razšlo. Ta dan je pokazala T. O. S., da vztrajno dela in napreduje ter lahko zmagovito tekmuje s našimi nasprotniki, ki so vključ vsem

naporom istega dne s svojo prireditvijo v vseh ozir- nih daleč zaostali za našo. Vsem pa, ki so kakor- koli pripomogli, da se je prireditve tako lepo izvr- šila, se tem potom najpriščneje zahvaljujemo. — Bog živi! — Z druge strani nam pišejo: Sokoli so hoteli Orlom pomagati, pa so jim s preplašilom izneverili godbo od Sv. treh kraljev, ki je bila že naročena za orlovske prireditve. Določili so svojo prireditve na isti dan, kakor je bila napovedan orlovska. No, je pa k nam cela loška godba prišla igrat in se je malo drugače postavila kakor ona druga. Sploh se je sokolska prireditve pred našo lahko skrila. Tam je bilo (pri prostih vajah) 7 te- lovadcev, 9 godcev, 80 gledalcev in pogrebno raz- položenje; pri nas pa 86 telovadcev, močna dobra godba, na stotine občinstva in veliko navdušenje. Sokolom svetujemo, naj se ne kažejo več isti dan kakor naši, da primera ne bo tako v oči bodla.

Porota

CELJSKA POROTA.

Na zatočni klopi je sedel Stanko Praznik, roj. 1899 v Kokarjih pri Mozirju, izkušen trgovec in pret- kan goljuf, že predkaznovan radi goljufije na 5 mesecev ječe. Obtožen je, da je letos februarja, marca in aprila na zvit in pretkan način privabil potom naročil od trgovcev blago pod lažnjivim vi- dezom plačila voljnega in plačila zmnožnega trgovca potom oglasov v »Jutur«, na katere so se razne tvrđke odzvale in ponudile svoje blago, katero je naročil brez vsakega denarja in isto blago prodajal pod nabavno ceno drugim. Faktur seveda ni pla- čeval in je nekaterim tvrdkam celo sporočil, da je že denar nakazal, kar pa seveda ni v nobenem slu- žaju. Na ta način je ogoljufal za 18.582 Din nasled- nje tvrđke: Mekarsko zadrugo Predoslje za 1400 Din, mesarja Javornik Ljubljana za 4601 Din, Cen- tralno novčevalnico v Ljubljani itd. Od km. za- druge v Ptuj in trg. Josipa Friderik v Beltinčih je naročil od vsakega po en vagon krompirja, ka- tere tvrđke so pa zahtevale takojšnje plačilo, fran- ko vagon, in se mu je prevara ponesrečila, tako da ni mogel novčviti neplačanega krompirja, ker so tvrđke poslane svoja zastopnika k razkladanju. Po- rotniki so glede krivde prvega slučaja potrdili z devet glasovi, drugi slučaj pa zankali s šest gla- savi, nakar je bil obsojen na 18 mesecev ječe s povračilom storjene goljufije. Senatu je predsedoval g. viš. svetnik dr. Premšhak, obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Rus, obtoženca pa dr. Hra- šovec. Razprava je trajala od pol 9 dopoldne do 13 popoldne. — Popoldanska porotna razprava je pravi krajšek Antonu iz Trbovelj glede umora.

Glasba

Slava Brezmadežni. Zbirka mešanih, moških in ženskih zborov (Marijine, evharistične in druge pesmi). Tretja izdaja. Priredil St. Premrl, založila in izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 40 Din, broš 30 Din.

To je zbirka, ki jo že desetletja prav vsi zbori brez izjeme s hvalečnostjo in veseljem rabijo. Za- mislil jo je pokojni P. Angelik Hribar in priredil prvo izdajo — škoda, da je izginilo z naslova nje- govo ime. Drugi izdaji se je zelo srečno poznala Premrlova spretna, pa vendar skrajno obzirna roka: pesmi je sicer preurejal, pa ni menda prav nikjer zabrisal prvotne skladateljeve zamisli, le neokret- nosti v glasbenem stavku je odstranil, tako da so pesmi šele v tej glasbeni obliki pokazale svojo lepoto, kakor so jo skladatelji že v prvotnem za- mešku občutili, pa temu občutu niso vselej znali dati točnega izraza. Tretja izdaja je natančen po- snetek druge, le da je prirevalatelj dodal nekaj zelo porabnih skladb, n. pr. Na čast Sv. Jožefa, blagoslovnih, Odpevanj za litanije — škoda, da pri sicer zelo lepi številki 50. ni mislil na to, da je pri petih litanijah skoro povsod še nekaj ljudskega večglasnega petja. Pri številki 49. bi si žele sle- deče besedilo: O Marija, božja mati, prosí za nas Jezusa, ki si ga nocoj rodila, položiš v jaslice. Na podčrtanih zlogih nastanejo tako ligature, kar daje mirnejši glasbeni potek in besedilo samo tudi glad- keje teče. Pesem je očitno doma na Gorenjskem, med Kranjem, Ljubljano in Kamnikom. Njen rojstni kraj izdaja stik obeh vrtic, ki ga v zbirki ni več, pa bi moral biti in je tudi bil in se glasil: Jezusa — jasuca (jaslica). In v tej prvotni domovini se vrstici tako glasita, kakor smo zgoraj napisali. — Zbirke, ki izhajajo že v tretji izdaji, nam ni treba priporočati, saj so jo zbori že dolgo s hrepenenjem pričakovali. K.

Turistika

Iz Kranjske gore. Otvoritev nove poti na Pri- sank (2547 m). Krasno je bilo jutro, ko so se vzpenjali od koč na Gozdu turisti in turistke po novi poti na Prisanek. Prva skupina je odšla že okrog 8 zjutraj, a zadnji po 6. Do poldneva je bilo okrog 70 udeležnikov otvoritve na vrhu, med njimi 12 žensk. Vsi so dosegli brez vsake nevarnosti svoj cilj in uživali v zgodnjem jutru krasen pogled na megleno morje, pozneje pa imeli obkren razgled tja do Visokih Tur. Vračali so se večinoma skozi Suho Pišenco h koči na Gozdu. Ob 14 je otvoril načelnik podružnice SPD Lavtižar novo pot z na- govorom, v katerem je opisal, kaj je napotilo po- družnico, da je dogradila to delo, zahvaljeval se je vsem prijateljem podružnice, ki so podjete podpi- rali, in apeliral na stari, mogočni Prisanek, da naj se izkazuje prijaznega obiskovalcem in naj se ne dognajo nesreče na novi poti. Nekaj krepkih be- sed je spregovoril tudi načelnik Jeseniške podruž- nice g. Koritnik, ki je zlasti omenil, da med ude- ležniki pogreša ravno one, ki bi bili poklicani, da bi otvoritvi prisostvovali. Razvila se je animirana zabava s sodelovanjem godbe kranjskogorskega ga- silnega društva in pevcev. Strelj dinamita so od- mevali od mogočnega Prisančkovega masiva in po- veličevali krasno, toda skromno slavnost. Podruž- nica je pričela graditi ta teden še eno pot v Pri- sankov rajon, namreč od koč na Gozdu skozi Suho Pišenco v serpentinah naravnost na Solno Glavo, tako da pride v obližju Prisančkovega okna na staro nemško pot. S tem bo zelo okrajan sestop s Pri- sanko po južni strani nazaj h koči na Gozdu. Tudi ta pot bo še letos dograjena. Ko se izpelje prihod- nje leto še steza skozi Prisančkovo okno po severo- zapadni strani, je podružnica dovršila svojo pro- jektirano nalogo v Prisančkovem območju.

Članom Slovenskega planinskega društva. — Osrednji odbor SPD v Ljubljani je preskrbel za vse člane SPD za čas od 3. do 9. septembra polo- vično vožnjo iz vseh postaj Slovenije do Bohinjske Bistrice in nazaj, da se lahko udeležijo II. kongre- sa plan. društva SHS. Člani naj kupijo na odhodni postaji celi vozni listek do postaje Bistrica-Boh. jezera in naj zahtevajo mokri žig. V Boh. Bistrici naj pridržijo vozovnico. V hotelu »Zlatorog« dobi vsak član na zahtevo potrdilo, da se je udeležil kongresa, in šele na podlagi tega potrdila uživa polovično vožnjo, odnosno velja prejšnji vozni li- stek tudi za nazaj. Podrobnejše informacije v dru- štvni pisarni SPD, Šelburgova ulica 7-II.

Planinci pozor! Osrednji odbor SPD je pri- pravljen izvesti skupno nezgodno zavarovanje za člane SPD in sicer za nezgode, katere bi isti utr- peli na svojih turah v planinah za slučaj smrti 10.000 Din, za slučaj trajne invaliditete 20.000 Din.

Ker je zavarovanje dokaj ugodno, bi bilo želeli, da se člani v čim večjem številu poslužijo te pri- like. Podrobna pojasnila v društveni pisarni Osrednjega odbora, Šelburgova ulica 7-II. Pro- simo, da se priključijo oni člani, ki pristopijo k te- mu zavarovanju.

Sport

KOLESARSKA DIRKA ZA DRŽ. PRVENSTVO 1926-27.

S sklepom glavne skupščine razpisuje kole- sarska zveza SHS v Zagrebu kolesarsko dirko za prvenstvo države za leto 1926-27. na progi Zagreb — Ljubljana, 138 km, ki se bo vršila v nedeljo 5. septembra t. l. — Start je točno ob 6 v Rakitju pri km 1. — Proga se vozi preko Samobora—Bregane — Grič (pri Brezicah) — Kostanjevica — Novo mesto — Trebnje — Vlanja gora — Ljubljana. Cilj je v Ljubljani na Dolenjski cesti pri km 2.400 približ- no ob 10.30. — Dirka se vozi po pravilih in Pra- vilniku kolesarske zveze SHS in po predpisih cest- no-redarstvenega reda, po katerem morajo biti ko- lesa opremljena z rabljivo zavoro in zvonom. Vsak vozač vozi na lastno odgovornost. Pravico sodelo- vanja na dirki za državno prvenstvo imajo le člani zveznih klubov, ki so po zvezi verificirani. Pismene prijave s prijavino po 10 Din v gotovini za vsa- kega dirkača je poslati najkasneje do 3. septembra do 20. ure na zveznega tajnika g. M. Riegerja v Zagrebu, Mrazovičeva ulica 11. Vsi vozači se imaj- na dan dirke prijaviti najkasneje do pol 6 zjutra na startu zveznemu vodji g. V. A. Veillerju.

KAJ NAM JE PRINESLA NEDELJA.

Švicarski nogometaši so porazili belgijske 5:2, moštvo Berlina pa zastopnike Carigrada 7:1.

Francozi so v boju za Davisov pokal izvojevali pričakovano zmago nad Japonci; a boj je bil izred- no hud in se glasi izid samo 3:2 za Francoze. Sedaj se bo bil še odločilni boj med Francozi in Ameri- kanci.

Zelo veliko beremo o lahki atletiki. Körnig je tekel 100 m v Paddockovem svetovnorekordnem času 10.4; Fincc Borg, delavski sportni zastopnik in tekmeč Nurmijev, 1500 m v 3:55.8 in 5000 m 14.40! (rekorda sta 3:52.6 in 14:28.2). Baraton je pa tekel 3000 m celo v 3:50.4, pa mu ne bodo pri- znali, ker sta samo dva merila čas, za 800 m je med tekcom porabil 1:57, za 1000 m pa 2:29 (svet. rekord 1:51.6 in 2:27.4). Šved Hallberg je skočil 7.18 m daleč; Gottschling je prišel že na Dunaj; Myrhae je začel metati tudi diskos in je prišel že na 46.76, sedaj ima skupaj z bratom tovarno za iz- delovanje sportnega orodja v San Francisco. Kuck, o katerem smo poročali, da je v Ameriki vrgel kopje 71.83 m daleč, je prišel v Evropo in se je udeležil tekem na Finskem. Prišel je do 60.85 m, Johansson na 60.94, Ekvist pa na 62.45 m.

Na ženski olimpijadi so sklenile, naj bo pri- hodnji kongres l. 1930. v Pragi. Poročila o rezul- tati v Göteborgu si zelo nasprotujejo. Troje lahko ugotovimo: 1. O Jugoslovankah se nič ne sliši; 2. Konopacka je v disku za cel razred pred tekmoval- kami; 3. izborna je Japonka Hitomi. Za 100 y je porabila Angležinja Thompson 11.8, Hitomi je bila samo za dlan za njo. Francoski listi pišejo, da je bila prva Francozinja Radideau, tudi v 11.8. Diskos Poljakinja Konopacka 37.71, Hitomi 33.62, 250 m Angležinja Edwards 33.4. Skok da daljavo z za- letom Francozinja Bonze 5.05 ali pa Hitomi 5.50? Lesse 100 y Čehinja Sychreva 14.4, krogla oboje- ročna Vidlakova 19.54, kopje obojerno Švedinja Adelsfeld 49.15. Bomo še pisali.

Švedski bokser Persson je zdelal znanega Johna Risko v 10 rundah po točkah; to je oni Risko, ki smo svojčas o njem poročali, da toliko lahko prenese, da ga nihče ne more k. o., tudi Tunney ga ni mogel. Paulino je šel v Buenos Aires, njegov cilj je Firpo.

Na Dunaju so vpeljali plavanje v šolah kot obvezen predmet.

Major Segrave je na majhnem avtomobilu tvrđke Sunbeam, samo 33 KS, prevozil v 1 uri 266 nakazanih kilometrov; za to kategorijo svetovni rekord.

Da je Vierköttler preplaval Kanal v novem rekordnem času 12 ur 42 min., je pisal včerajšnji »Slovenec«.

Knjige in revije

»Vrtice« in »Angležke«. Izšla je štev. 1. novega letnika 1926-27, ki bo mladini v veselje tako a svojo zabavno vsebino kot z lepo obliko. »Vrtice« z »Angležkom« (10 številki) stane za leto 1926-27. 22 Din. »Angležke« sam 8 Din. Uprava je v Ljub- ljani, Sv. Petra cesta štev. 80. Čekovni račun upra- ve 10.470.

Cerkveni vestnik

Nočnim častilecem presv. Rešnjega Telesa vljudno naznanjamo, da bo redno celonočno češče- nje presv. Zakramenta v noči od četrta na petek (2.—3. sept.). Molila se bo 11. ura. Prosimo obilne udeležbe.

Naznanila

Prostovoljno gasilno društvo Rudnik pri Ljubljani priredi dne 5. septembra vrtno veselico na vrtu g. Jeršina v Rudniku. Veselica se bo vr- šila z bogatim sporedom. Začetek ob 2. uri popol- dne. V slučaju slabega vremena se veselica pre- loži na 8. septembra ob isti uri. Ker je čisti dob- ček namenjen za nabavo gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani prosi vse člane, ki se nameravajo udeležiti letoš- nje glavne skupščine Jugoslovanskega zdravniške- ga društva, da se pismeno javijo odboru najpozne- je do 8. septembra. Legitimacije za polovično vož- njo bomo članom pravočasno dostavili. — Odbor.

»Bajtarje, pozor! Obveščate se, da se vrši v soboto dne 4. septembra t. l. ob 19 v restavraciji »Miklič« v Kolodvorski ulici zelo važen sestanek Udeležba obvezna.

Elizabetna konferenca pri Sv. Petru v Ljub- ljani ima v četrtek 2. septembra 1926 zvečer ob 6 važno sejo.

Polzvedovanja

Izgubil se je lornget od Hranilnične ceste do Sv. Križa in nazaj. Kdor ga je našel se naproša, da ga prinese proti nagradi v trafiko za Bežigra- dom.

Izgubila se je črna usnjena denarnica z manj- so vsoto denarja, izkaznico in priznanico poštne hranilnice, glasečo se na ime podpisane. Izgubila se je od Ljudskega doma po Strelški ulici, Privoz, Trnovski pristan. Pošten najditelj se prosi, da pri- neese listine na naslov Franjo Vedernik, Trnovski pristan 22.

Izgubil je državni uradnik listnec z vsa me- sečno plačo in drugimi dokumenti dne 1. septembra od muzeja do šentpeterskega mostu. Pošten najdi- telj naj odda na policiji.

Gospodarstvo

K sobotni otvoritvi razstave „Ljubljana v jeseni“.

Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, ki jo priredi uprava Ljubljanskega velesejma od 4. do 13. septembra 1926. bo zelo pestra in zanimiva. Obsegala bo specialne razstave kmetijstva, vrtnarstva, umetnosti, higijene, avtomobilov, radio aparatov in potrebnih ter industrijskih proizvodov. 5. septembra se priredi obsežna razstava plemenskih konj, 8. in 9. septembra pa mednarodna razstava psov, kjer bo razstavljenih preko 700 najlepših živali. Kmetijska razstava bo med drugim obsegala tudi mlekarstvo in sirarstvo, pri čemer sodeluje 26 mlekarov ozir. sirarjev iz Slovenije. Obratovala bo ves čas razstave tudi moderna mlekarica v polnem obsegu. Dalje bodo tu razstavljeni buteljska vina, preko 40 različnih vrst iz vseh slovenskih vinorodnih gor in bodo vina občinstvu po kozaricah kot poskušnja na razpolago. Kmetijski stroji in orodje bo zanimalo gotovo vsakega našega gospodarja. Na razstavi bo prišlo do veljave tudi naše umetno vrtnarstvo. Vrtnarska razstava bo prvič prirejena v tako velikem obsegu. Nadvse zanimiva bo umetniška razstava, kjer bodo postavljena na ogled novejša dela skoro vseh slovenskih upodabljajočih umetnikov. Mnogo poučnega bo nudila higijenska razstava, ki bo za to priliko popolnoma preurejena in povečana. Avtomobilska razstava ima namen interesentom nazorno predložiti najmodernejše tipe avtomobilov. Z ozirom na vse večji pomen, ki ga zavzema radio v gospodarskem in kulturnem življenju današnjega časa, se priredi tudi radio razstava, da se tako uglaadi temu izumu pot v najširše kroge naroda. Radio aparat je dobrodošel prijatelj tako posamezniku, kakor družbam v dolgih zimskih večerih. Na pokrajinski razstavi pa bo tudi zastopana naša industrija, trgovina in obrt z vsemi predmeti, ki pridejo v poštev za jesensko in zimsko sezono. V splošnem bo ta razstava nudila vsakemu posamezniku toliko zanimivega, poučnega in koristnega, da bi ne smelo biti nikogar, ki je ne bi posečil. Legitimacija, s katero je zvezan poljuben vstop v vse razstave in polovična vožnja na železnici, stane 30 Din in se nahaja že v prodaji pri vseh večjih denarnih zavodih, trgovskih in tujskoprometnih ustanovah, pri župnih uradih in županstvih ter pri podružnicah Kmetijske družbe za Slovenijo. Enkratni ogled razstave stane 10 Din in se bodo vstopnice dobile pri vstopu na razstavo.

Važne valutno-politične mere v Italiji.

MOČAN DVIG ITALIJANSKE LIRE.

Italijanski ministrski svet je odobril valutno-politični načrt finančnega ministra Volpja in izdal dekret, na podlagi katerega bo zakladni urad nakazal 1. septembra Banki d' Italija znesek 90 milijonov dolarjev. Ta znesek, katerega je Italija prejela iz Morganovega posojila, bo banka porabila v kritje državnega dolga, odgovarjajoči znesek 2 milijard 500 milijonov lir pa bo potegnili iz prometa. Oni del obtoka bankovcev, ki je bil izdan na račun države, se bo na ta način zni-

žal od 6 milijard 729 milijonov lir na 4 milijarde 229 milijonov lir. Zlata rezerva banke pa se bo zvišala za 455 milijonov zlatih lir na 2 milijarde 400 milijonov zlatih lir. Nadalje se v dekretu določa, da mora država določiti v proračunu vsako leto 500 milijonov lir v svrhu odplačila svojega dolga pri banki. Bankovci, ki se bodo na ta način odtegnili prometu, se bodo nadomestili z srebrnim denarjem. Finančni minister objavlja istočasno tekst zakona o zaščiti vlagateljev. Po tem zakonu bo ustanovitev novih bank oz. podružnic že obstoječih bank odvisna od dovoljenja finančnega ministra in ministra za narodno gospodarstvo. Depozitne banke bodo morale vsako leto vknjižiti 10 odstot. čistega dobička na račun posebne depozitne rezerve, dokler ta rezerva ne doseže 40 odstot. celokupnih depozitov. Tozadavna kontrola bo poverjena Banki d' Italija.

Razglasitev dekreta je močno vplivala na intervalutarni kurz lire. V Zagrebu se je deviza Milano dvignila za 5,6% od 184,15 na 194,54 (oboje den.), v Curihi pa za 8,4%, od 16,85 na 18,27, na Dunaju za 6,6%, od 23,04 na 24,51. Povsem je jasno, da je gori označena transakcija v zvezi z nameravano stabilizacijo lire, vendar pa še ni znano, pri katerem kurzu se namerava izvesti ta stabilizacija. Relacija, po kateri je bilo banki predano omenjenih 90 milijonov dolarjev, znaša 27,7 lir za 1 dolar, medtem ko odgovarja današnji kurz lire relaciji 29 lir = 1 dolar. Zlata rezerva Banke d' Italija v znesku 2 milijard 500 milijonov zlatih lir predstavlja pri današnji relaciji 14 milijard pap. lir, ali 74% kovinsko kritje današnjega obtoka bankovcev.

Stanje vinogradov in vinski trg na Stajerskem.

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi je prišel »Slovenec«⁴ naznanilo, da se bo dalo do tedaj podati sigurno poročilo o stanju vinogradov na Stajerskem. Lepo in solčno vreme zadnjih dni je omogočilo, da lahko podamo precej natančno sliko o štajerskem vinogradništvu z ozirom na letošnji vinski pridelek.

Stanje vinogradov.

Trte so prezimile še precej dobro, a kljub temu ni nastavek letošnjega grozdja obilen. Ze lansko poletno deževno vreme je vplivalo neugodno na zarod. Izgledi na boljše trgatve so se še vsled letošnjega vednega deževja in hladnih noči zmanjševali od meseca do meseca. Začetkom julija so bile trte že v cvetju, dočim odcvete trta v normalnih letih do sredine junija. Grozdni razvoj je zaostal za tri do štiri tedne, jagode so neenake in mnogo cvetov je ostalo neoplojenih. Ta nedostatek bo vplival znatno na vinsko kvaliteto. Več zlahtnih in občutljivih vrst, kakor n. pr. zlahtnina, traminec, burgundec, renski rizling, veltnec itd. se je osipalo koj po cvetu.

Vsled vlage sta nastopila peronospora in pepel ter uničevala listje in grozdje kljub marljivemu obrambnemu delu naših vinogradnikov. Ti dve bolezni sta nastopili po raznih legah in vrhovih popolnoma različno; po nekod ni najti niti sledu od nju, drugod zopet

sta uničili ves up na trgatve. Trte, ki rastejo v apneni zemlji, kažejo vsled preobilne mokrote bledico. Veliko škode so povzročili po vinogradih zemeljski plazovi, osobito po Halozah. Toča je pobila manjše ter večje vinogradniške komplekse. Črvi so nastopili v večjih množinah in nazadnje se je bati pri količkah neugodnem jesenskem vremenu, da bo začelo grozdje gniti (zelena gniloba), kar bo onemogočilo pozno trgatve.

Te opisane nepravilne kažejo, da bomo imeli letos povprečno za 30 do 40% slabšo trgatve nego lani, a tudi kvaliteta po dosedanjih izkušnjah nikakor ne bo prvovrstna, četudi bi ostala jesen lepa. Grozdju pa manjka enakomerni razvoj in poletna vročina, kakor smo jo imeli v letih 1917. in 1921. Seveda pa bi nadaljnji vroči in lepi solčni dnevi ter toplejše noči izboljšale še marsikaj in umnim vinogradnikom bi se izplačalo zboljšanje pridelka s sladkorjem, s skrbnim podbiranjem in odbiranjem grozdja, z zavlačenjem trgatve, z dobrim kletarstvom in z uporabo čistih droži pri kipenju, tako da bi dosegli pri lepi jeseni in v boljših legah še precej povoljno kapljico.

Vinski trg.

Najboljši barometer za letošnjo vinsko trgatve je naš štajerski vinski trg, ki hiti z nakupom starih vinskih zalog. V promet gre do celotne kislejša vina, ker je znano, da izgubljajo v drugem letu svoje starosti precejšen del kisline ter postanejo mehkejša in bolj sladka. Vinske cene so se dvignile za 1 do 2 Din. Starejših letnikov iz let 1921., 1923. in 1924. skoraj ni več dobiti in se plačujejo po 10 do 15 Din. Novi most še nima cene, ker predprodaje pri nas niso v navadi. Cena bo odvisna v prvi vrsti od močnega sladkorja in se bo pokazala šele ob času trgatve.

Kongres graditeljev. V času od 5. do 8. septembra se bo vršil v Splitu kongres zveze jugoslovanskih graditeljev. Obiskovalcem kongresa je prometno ministrstvo odobrilo 50% popust na vseh državnih železnicah.

Protesti proti gradnji jadranske proge Pančevo—Belgrad—Split. Intrige proti sprejemu ponudbe južnoameriških izseljenikov za gradnjo proge Pančevo—Split zavzemajo vedno večje dimenzije. V nedeljo se je vršila v Belgradu manifestacija Črnogorcev za gradnjo proge Belgrad—Kotor.

Srebrnožela platina daje najškronejši mizi prazničen izgled.

Samo eden je način, kako peremo pravilno namizno perilo — to je Persil-ov način!

V resoluciji zahtevajo Črnogorci prednost za gradnjo te proge in navajajo neke ekonomske, socialne, nacionalne in strateške interese. Tudi v Cetinju, Podgorici in Danilovem gradu so se vršila enaka protestna zborovanja. Pripravljajo se skupščine v vsej Zetski oblasti. Vse te intrige izvirajo iz Belgrada samega, kjer se gotovi krogi ne morejo spoprazumeti z idejo, da bi bila ta proga izpeljana preko Bosne in ne preko Srbije. Ni treba dokazovati, da se proga Belgrad—Kotor ne bi mogla rentirati, še manj seveda bi bilo mogoče pridobiti za ta projekt inozemski kapital. Dolžnost Slovenije bi bila, da se v narodnogospodarskem interesu zavzame za edino mogočo progo Belgrad—Split.

Uradni tečaj za september. Finančno ministrstvo objavlja sledeče uradne tečaje za mesec september 1926: napoleonor 218,70, turška lira 247, angleški funt 275, dolar 56,50, kanadski dolar 56,30, nemška marka 13,45, poljski zlat 6, avstrijski šilling 8, 100 francoskih frankov 162, 100 švicarskih frankov 1094, 100 ital. lir 185, 100 belg. frankov 157, 100 hol. guldinarjev 2267, 100 lejev 28, 100 bolg. levjev 40, 100 danskih kron 1502, 100 švedskih kron 1512, 100 norveških kron 1240, 100 španskih peset 873, 100 drahem 62, 100 češkoslov. kron 167, 1 milijon razč. kron 790.

Konkurenca med nemškimi in italijanskimi lukami. Radi češkoslovaškega prekomorskega izvoza se že več let bje hud konkurenčni boj med nemškimi in italijanskimi lukami (predvsem Hamburg in Trst). V tej zadevi se je že vršila dne 1. maja konferenca na Reki. Kakor poroča »Berliner Tagblatt«, se bodo pogajanja v kratkem nadaljevala predvsem z železniškimi upravami v Rimu, Belgradu, Dunaju in Pragi. 17. in 18. septembra pa se bo vršila posebna konferenca v Hamburgu, ki ima namen urediti to nezdruženo stanje konkurenčnega boja. Upajmo, da bo naša železniška uprava znala varovati interese naših luk, v kolikor bodo isti pri ureditvi železniških tarifov tangirani.

Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Anglijo. Kakor poroča ministrstvo za zunanje zadeve, je jugoslovanska delegacija v Londonu končala pogajanja z zastopniki angleške vlade glede trgovske pogodbe. Pogodba bo v najkrajšem času ratificirana. Naša delegacija je odpoštovala v Bruselj, da prične pogajanja radi trgovske pogodbe z Belgijo.

Napredovanje poljskega izvoza v Jugoslavijo. Gospodarstvo Poljske je hitro prebolelo težko valutno in gospodarsko katastrofo lanskega leta. V glavnem je to zasluga poljske vlade, ki je upoštevala nasvete ameriškega gospodarskega eksperta prof. Kemmerera, ki je po polomu poljskega zlata odločno odsvetoval vsako deflacijsko politiko. V sled tega je bila poljski industriji dana možnost znižati produkcijske stroške in ponovno nastopiti kot konkurent na svetovnem tržišču. Množina izvoznega poljskega premoga se je tekom par mesecev potrojila. Poljska tekstilna industrija je pričela v velikih množinah izvažati svoje blago v Jugoslavijo. Tudi izvoz poljskega železa v našo državo se je znatno povečal. Odkar so poljske železarne sklenile kartel in eksportni sindikat, se je konkuren-

Sven Elvestad:

33

Železni voz.

Roman.

Ljudi še in bilo nikjer videti, toda spodaj na obrežju sem čul vsakovrsten ropot, urejevali so podnožne deske in črpali vodo iz čolnov. Rdeče pobarvane šrambice ob morju so se videle še bolj rdeče ko navadno, kajti večerna morska megla se je bila vlegla na zemljo. More je bilo popolnoma mirno, kakor bi lepelo na čereh in klečeh. Sedaj je zdrknil iz sence tesno ob suhi zemlji na morje čoln; ravnal ga je star mož, gibal se je počasi, dočim so škripale deske. in povzročil je lahne valove v vsem zalivu.

Grem dalje in preudarjam, kako pozno bi neki moglo že biti. Štiri ali pet? Kajti ob tem času se začne življenje. Privesla več čolnov, sedaj čujem tudi glasove, tiho govorjenje neke pri mostu. Ko stojim tu na obrežju in pronikajo vame vtisi nastopajočega dneva s svojim jutranjim življenjem, ko si pol nezavedno lomim ves čas glavo o groznem ponočnem dogodku, narašča v meni bolj in bolj določna sumnja. Vem, da se je ta sumnja že tu in tam pojavila v mojih mislih, toda do tega trenutka se še ni posebno zgostila. Toda sedaj stoji nenadoma pred menoj razločno in nedotakljivo, tako da se je ne morem znebiti. Hodim po mostu gori in doli in naravnost tresem se od vznemirjenja: Tako mora biti, tako se ujema in tako se da vse razložiti. Tako je, kakor bi kdo nenadoma strgal zastor z vseh teh skrivnosti, toda obenem me obide topa bojazen, slutnja neke velike bližajoče se nevarnosti.

Grem gori v hotel; sicer ne pričakujem, da bi srečal že sedaj kakaga gosta, toda mislim si, da bi mogel morda dobiti kozarec piva ali krožnik tople juhe. Po omedlevici se čutim slabega kakor po dolgem postu. Ko pridem na trato, ki loči hotel od ceste, vidim, da rdeče progaste platnene strešice počasi niti zvil niso. Napotim se gori po stopnicah, pridem na verando in poukam skozi steklena vrata v obednico.

Veliki prostor je seveda popolnoma prazen, vrata niso zaklenjena, vstopim. Miza je pogrnjena, najdem

ostanke večerje, kosi kruha ležijo naokrog, pri namizkih stojijo napol prazni kozarci mleka, nihče ne pričakuje gostov tako zgodaj. V kotu za nekaterimi umetnimi palmami stoji črn klavir, kojega snežnobele tipke se leskečejo proti meni. Vem, da stoji tam, in oči zdrknejo tja preko njega. Zgoraj na lesenem oboju vzdolž stene stojijo kozarci in skodelice, bedasto ko na razstavi. Ob vratih v kuhinjo stoji miza, na njej glasopis in rumen stroj za odpiranje steklenic. V trenutku, ko zagledam ta stroj se mi zdi, da ga v svoji živčni razdraženosti čujem tudi rožljati. Zelo utrujen sem in spustim se na stol ob oknu.

Tedaj začujem, da ob klavirju nekaj zaškriplje in pogled mi uide spet naglo tja v kot. Presune me silno, skoz in skoz... Bog v nebesih, tam na stolu ob klavirju sedi mož. Tako zmešan sem torej bil, da nisem zapazil tega človeka, če tudi sem si bil v svesti, da sem videl klavir popolnoma razločno!

Ko spoznam, kdo je ta mož, mi postane pri srcu nehoti prav neugodno. Asbjörn Krag je, detektiv. Gre proti meni, mi pokima s svojo plešo in se smehlja. Nenadoma začutim pred njim čudno grozo in želim, naj bi se mi ne približal. Njegov obraz je koščen in blede, in njegov smehlaj, ki se hoče delati ljubeznivega in dobrohotnega, izraža nekaj odurnega. Gre naravnost proti meni.

»Ali ste dobro spali?« vpraša.

V tem trenutku, ko zagledam njegove oči in opazim njegov pogled, čutim z neodoljivo silo, da se utrjuje moja sumnja do gotovosti. Ne sumim več, vem strahovito jasno in nepobitno gotovo.

Tako mirno ko mogoče, odgovorim:

»Hvala; da, dobro sem spal.«

Tedaj seže v žep po uro in jo vzame počasi ven. Zlata ura je z dvojnimi pokrovom. Tki se čuje, in pokrov odskoči.

»Ura je pet.«

»Tako. Približno toliko mora biti, da.«

»Ura je pet.« ponovi detektiv, »tudi če ste dobro spali, nikakor niste spali dolgo. Razun tega se vam pozna na očeh, da ste imeli hude sanje.«

»Imel sem hude sanje.« sem odvrnil, »in zato sem se zbudil. Toda kaj se čudite, da sem razdražen in zdelan, tu doživljam vsak dan nova razburjenja.«

Detektiv stoji pred menoj in me pogleda za trenutek zvedavo in samopridno.

»Menim, da bi se morali preseliti nazaj v hotel,« je dejal.

»Zakaj?«

Tu je mnogo ljudi, tu imate prijatelje in znanec, na noben način ne smete stanovati tako na samotni.«

»Nikakor ne, rad sem sam in lahko vas zagotovim, da me ne motijo ne živi ljudje, ne strahovi, odkar stanujem zunaj na pomolu.«

»Tako — tako — zares ne?«

Nise mmogel dalje prenašati zoprnega in zvedavega detektivovega pogleda in šel sem ven na verando. Kmalu nato je stal poleg mene.

Toda sedaj je govoril popolnoma drugače, prijazno in priliznjeno. Da razume, je menil, zakaj sem vstal tako zgodaj; gotovo hočem uživati krasen dan že s početka.

»Danes bo tu pri nas toplo,« je dejal in pokazal na žitna polja. Rumene ploskve so migljale v svetlem jutranjem solncu in valovile lahko proti gozdu.

Asbjörn Krag je pogledal spet na uro.

»Na kaj čakate?« sem vprašal.

»Na ljudi, ki naj bi dvignili železni voz iz morja,« je dejal, »ali ste na to res že pozabili?«

»Ne, in veselim se da bo tajnost železnega voza končno vendarle rešena.«

Kmalu nato so se začeli znotraj v hotelu koraki, vrata so se zapirala in odpirala. Asbjörn je izjavil, da je strahovito lačen, poklical je gospodinjjo in kmalu sva dobila vročo kavo. Skušal sem malo jesti, toda bilo mi je skoro nemogoče. Ves čas so počivale oči Asbjörna Kraga zvedavo na meni.

»Očitno niste navajeni, tako zgodaj vstajati?« je pripomnil detektiv. »Saj nimate nobenega teka.«

»Prav imate; sedaj čutim tudi sam, da sem morda vendarle spal nekoliko premalo, obrvi so mi težke in me pečejo.«

»Toda sedaj se ne smete vleči,« je dejal Krag živahno, »spremiti me morate dolj k morju, kjer bodo dvignili železni voz. Obljubim vam, da boste videli nekaj zanimivega — in sicer tokrat brez prelivanja krvi.« je pristavil tiho. »Kaj ne, dovolj je že bilo krvi?«

Priporočamo LUDSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralji gora. 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otoka kaplana Granita. Popolnovanje oči sveta. Roman v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

na zmoglost poljskega železa še znatno povečala, posebno v deželah srednje in južne Evrope. Poljski železni industriji se je posrečilo spodriti iz jugoslovanskega tržišča francosko in nemško konkurenco. Tudi v ostalih panogah izvozne trgovine kaže Poljska veliko aktiviteto na jugoslovanskem trgu.

Borza

Dne 1. septembra 1926.

DENAR.

Zagreb, Berlin 13.50—13.54 (13.495—13.535), Italija 194.54—195.74 (184.15—185.35), London 275—276.20 (275—276.20), New York 56.465—56.765 (56.463—56.763), Pariz 167.68—169.68 (165.50—167.50), Praga 167.65—168.65 (167.675—168.675), Dunaj 7.99—8.03 (7.99—8.03), Curih 10.94—10.98 (10.9425—10.9825), Amsterdam 22.76—22.86.

Curih, Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 72.40 (72.40), Berlin 123.35 (123.35), Italija 18.27 (16.85), London 25.15 (25.1462), New York 518 (518.125), Pariz 15.475 (15.175), Praga 15.35 (15.3475), Dunaj 73.15 (73.15), Bukarešt 2.52 (2.525), Sofija 3.73 (3.73), Varšava 57 (57), Amsterdam 207.50 (207.4875).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.455, Kodanj 187.70, London 34.31, Milan 24.51, New York 706.75, Pariz 21.017, Varšava 77.75, Vahute: dolarji 704, angleški funt 34.24, francoski frank 21.17, lira 24.72, dinar 12.445, češkoslovaška krona 20.9025.

Praga, Devize: Lira 117.55, Zagreb 59.45, Pariz 103, London 163.73, New York 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRIJ.

Ljubljana, 7% invest. posoj. 75.78, vojna odškodnina 297 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—194, zaklj. 194, Lj.

kreditna 170 den., Merkantilna 90—96, Prahtedion 865—867, Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 112—115, Vevče 108 den., Stavbna 55—65, Šešir 108 den.

Zagreb, 7% invest. posoj. 75 den., Agrari 40—41, vojna odškodnina aranžma 298.50—299, kasa 298—299, sept. 301.5—302, okt. 304.5—306, Hrvat. esk. 100—100.50, Kred. 101—102, Hipobanka 56—58, Jugobanka 91—98, Prahtedion 865—870, Lj. kreditna 165—170, Slavenska 50—51, Srpeka 130 den., Litorale 5 bl., Eksploatacija 10—12, Sečera 365—385, Gutmann 270—285, Slavonija 38.50—34, Trbovlje 350—380, Vevče 108 den.

Dunaj, Podon.-savaka-jadran. 834.500, Živo 718.000, Alpine 360.000, Greinitz 110.000, Kranjska industrijska 395.000, Trbovlje 455.000, Hrv. esk. 159.000, Mundus 1,195.000, Slavonija 35.000.

BLAGO.

Ljubljana, Les: Bukova drva, suha, fco nakl. post. 18 bl., hrastova drva, suha, zdrava, fco nakl. post. 16.50 bl., hrastovi pragovi, 2.20 m, 14×20, fco vag. meja 1 vag. 27—27, zaklj. 27, tram merke, monte, po not, fco vag. meja 245 den., bukove letvice 27×27, 1 m oz. 1.10 m, večina od 1 m, fco vag. meja 650 den.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 267.50 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza fco vag. nakladalna postaja 175 blago, rž domača, fco naklad. postaja 1 vagon 205 bl., otrobi srednji, fco slov. post. 155 bl., oves novi, fco naklad. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. naklad. post. za september 200 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Sprejem mladja dijaka z vso oskrbo. Cena 600 D. Naslov v upravi št. 5977.

Priprosta SOBA za 2 gospoda se odda: elektr. luč. — Kje, se lave v upravi »Slovenca« pod št. 5978.

Mesar. učenec

ki pa mora biti zdrav, pošten in lepša obnašanja, se sprejme. Prednost imajo kmetijski sinovi iz boljših kmetij. — Pogoji se izvedo ob predstavitvi. — Naslov v upravi lista pod št. 5962.

ZOBNI ATELJE

Herman Peters

Prešernova ul. št. 5

JE ZOPET ODPRT.

SOBO lepo, veliko, oddam mladima zakoncem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5995.

Sobo

s poseb. vhodom in elektr. razsvetljavo, v bližini univerze, oddam solid. gospod. (vzrokošček). — Kje, pava uprava lista št. 5973.

TAPETNIK

kateri ima svojo obrt, se sprejme v zelo prometnem kraju Slovenije kot tapetniški mojster, evt. kot družabnik. Večika delavnica in kompletne orodje, kjer je ta obrt že vpeljana, stanovanje za družino že na razpolago. Prednost imajo oženjeni, trezni, ki so zmogni položiti tudi kavčijo. Ponudbe na upravo pod: »Tapetnik« št. 5968.

UČENCA za krojaško obrt sprejemem. Naslov v upravi pod št. 5994.

Sprejmeta se za dobro pokrajinske razstave na velesejmu strokovni

blagajničarki

kakor tudi NATAKARJI in NATAKARICE. Zglasiti se je takoj pri g. V. DOLNICA-ju v hotelu »TIVOLI«. 5974

PAZNIKA

izšemo za izbiralnico. — Stanovanje na razpolago. Javijo naj se le prosilci s podobno prakso v kovinskih izbiralnicah. P. nudbe na Svinčeni Rudnik, Mežica. 5846

IZVEZBANEGA LABORANTA

izšemo za topilniški laboratorij. Vajen mora biti kovinskih analiz. — Ponudbe na: »SVINCENI RUDNIK«, MEŽICA.

DVA KOVAČA

izurjena, sprejememo za delavnice velikega topilniškega podjetja. Samci imajo prednost. Prosilci imajo takoga dela, ki so bili zaposleni v podobnih obratih, naj pošljejo ponudbe na: »SVINCENI RUDNIK«, MEŽICA.

DVA DIJAKA

sprejem na hrano in stanovanje za 500 Din mesečno. Instruktor zastoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5934.

Zamenjam stanovanje sobo in kuhinjo, v Rožni dolini, cesta II, št. 9.

SREBRNE KRONE zlatnike, kupuje URBAN, Narodni dom — Maribor.

Sadjevec stari in novi proda in razpoljga A. OSET, Maribor 4004.

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Židovska ulica št. 4.

Bukova drva

suha, metrska, kupujem vsako množino. — Ponudbe na: H. SEISERA M. K. UGOVIZZA, Frlut, Italija.

JAGODE

vrtno, fine in debele sorte, sadike, komad po 50 para, pošilja po pošti L. RATEJ, Slov. Bistrica.

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh vrst čevljev dobite dobro in solidno izvršene po najnižjih cenah pri L. Marchiotti, trgovina z usnjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta 30. 4845

popusta od stalnih cen daje vsled prenovitve in povečanja trgovine začeni s 1. septembrom trvdka

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg št. 19

Ker se opustijo nekateri predmeti, se vrši razprodaja istih po izrazito nizkih cenah.

Izgubil se je

pes »brak Istrijan«, kosmat, umazano bel, s temnimi lisami. — Kamor se je zatekel, naj se, prosim, naznani g. SLAVKU PLEMELJ, kralj. upravitelju lova, Bled. 5957

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Františkana ul.

Antonija Lotrič

naznanja, da se je preselila na Emonske ceste št. 10, to je na Trtico. — Prodajalo se bo mleko, mlečni izdelki in živila. — Priporoča se za obilen obisk. 5991

Oprava

za tovarno slamniov šivalni STROJI za slamnike, stiskalnice (preše) za slamnike in stiskalnice se poceni prodajo. — Vprašati je: L. Mellitzer, Kleinlercher & Cie. — Domžale pri Ljubljani.

DANA KOBLER-GOLIEVA

daje zopet privatne klavirske ure. Prijave vsak dan med 11—12 dop. in med 3—4 popoldne. — Mestni trg 7, III. nadstr.

Prodaj

novi hrastovi postelji in spalni DIVAN po zelo ugodni ceni. Na ogled vsak dan od pol 1 do pol 2 popoldne na: Zrinjskega cesta št. 5, I. nadstropje, desno.

GOSTILNA, na novo urejena, z električno razsvet., v prijetnem mestecu, se vsled družinskih razmer odda v najem. Le resni ponudniki, po možnosti brez otrok, se naj javijo pod »Gostilna M. B.« na upravo. 5980

Splošna družinska preskrba z obutvijo

se vrši skoraj izključno pri znani solidni trvdki

»DOKO« — Ivan čarman, Prešernova 9

(dvorščak). Se priznava izredna trpežnost, lepa oblika in izredno nizke cene. — Vsak deseti kupec dobi par čevljev po svoji izbiri brezplačno. 5966

Ljubljanski velesejem **Pokrajinska razstava**
4.—13. septembra 1926
»LJUBLJANA V JESENI«
pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja.
Kmetijska razstava, Vrtnarska razstava, Umetniška razstava, Higijenska razstava, Radio-razstava, Automobilski proizvodi, Industrijski proizvodi.
5. septembra: Razstava plemenitih konj.
8. in 9. septembra: Mednarodna razstava psov.
Legitimacija, ki velja Din 30— upravičuje do polovične vožnje na osebnih in brzovlakih. Dobi se v denarnih zavodih, kmetijskih in tujskoprometnih organizacijah i. t. d.
Največja razstava v državi. Oglejte si jo!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 1. septembra 1926 Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin	V Ljubljani je
kral	čas					ob opazovanju	v m m d 7h
Ljubljana (dvorec)	7	770.2	10.6	91	mirno	0	
	8	770.2	11.1	94	SW 1	0	
	14	766.9	21.1	48	N 1	0	
	21	766.8	17.5	66	NE 1	0	
Maribor		769.6	13.0	91	SW 1	0	
Zagreb		769.8	15.0	83	S 1	0	
Belgrad	8	770.0	17.0	67	S 2	0	
Sarajevo		769.6	12.0	75	mirno	0	
Skoplje		770.0	17.0	54	NW 1	0	
Dubrovnik		766.7	21.0	38	NNE 2	0	
Praga	7	767.7	11.0	—	mirno	0	

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 2. september: nobene bistvene spremembe sedanjega vremena.

Pregled vremena od 23. do 29. avgusta 1926

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)

23. Vis. tlak v W narašča (Tur 772). Hladni val prodira vsled tega iz zapada na Balkan s jačimi vetrovi do Kos. Mitrovice in s prejšnjimi padavinami do Zagreba (17 mm). Niz. tlak v severu povzroča splošno oblačnost ter nadalje tudi padavine v Skandinaviji in deloma v Angliji. Vedro in toplo je v S Evropi razen Balkana.

24. Močan zračni tlak je zasedel celo juž. Evropo (Lyon 772, Ljubljana 770) z mirnim, vedrim a hladnim vremenom ter se širi daleč v E. Hladnega globoko v S, tako da so imeli v Koviljači danes najnižjo temperaturo kontinenta (10°). Deževalo je samo v krajni NE Evropi.

25. Središče vis. tlaka je momentano v okoliših Tuzle (770.4) in Koviljače. V sred. in južni Evropi je vedro in hladno, v izvestnih odsekih zadnje dni tudi meglovito. Severno od Alp in Karpat imajo opravka s padavinami in močnimi vetrovi. V Biskajskem zalivu nastaja niz. tlak, ki se pomiče poasi k nam.

26. Jedro vis. tlaka se odmika dalje v SE (Sofija 768). Vreme je vedro, danes tudi nekoliko topleje od Atlantika do Črnega morja. V severni Evropi začena prevladovati solnce.

27. V Irlandiji je v naglem porastu vis. tlak (772), od katerega se širi v našo smer precej hladni val. Zaenkrat segajo vrlo močni vetrovi samo do Češke. Tudi v SHS je večinoma vedro, v Primorju deloma meglovito. Niz. tlak je v N in NE Evropi (Stockholm 751). — Zakaj je vis. tlak navadno nosilec lepega, a nizki tlak nosilec padavinskega vremena? Vzrok je v bistvu ta: Odražje niz. tlaka, toplejšje in vlažnejše, sili v višave, izloči vsled višinskega hlada obilo pare v obliki padavin, odkoder se nato pomiče radi ravnotežja k vis. tlaku in v mejah vis. tlaka navzdol k zemlji, odtod pa tik nad zemljo k niz. tlaku nazaj. V zadnjem delu kroženja se zopet segreje, nasrka nove vlage in igra je obnovljena. Tisti del zračne struje, ki sili v vis. tlaku po prestani izločitvi vlage nazaj k zemlji, je več ali manj suh in relativno (po %) tem bolj, čim

bolj se v nižavah spet segreje. Oblačnost ponehava od niz. k vis. tlaku stopnjama, dokler eventualno docela ne izgine. — Nadalje, voda je slab prevodnik toplote, če torej obklovi ni, so toplotne razlike (dan — noč) v vis. tlaku velike. Razlika med najnižjo in najvišjo dnevno toploto znaša pri nas sedaj, t. j. za časa trajanja vis. tlaka 12—16°.

28. Irland. vis. tlak s hladnim valom se približuje nam (Aachen 772, München 4°) in prve posledice tega se že pojavljajo v SHS, razen Primorja in krajne SE. Splošno je dan dovolj miren, vendar ali delno oblačen. Dežuje ob burnem vremenu samo v predelih Baltika.

29. Jaki pritisk odhaja proti vzhodu (Praga 771). Vrlo jakih vetrov v splošnem ni. Oblačno z malo dežjem je samo v okolici Baltika. Drugače je večinoma vedro, toda hladno in to tako, da je sedaj najhladnejše pri nas (Kragujevac 7°).

Pregled toplote v gorenji dobi:

Spitsbergi	0	3	2	3	—	—	2
Stockholm	13	10	—	14	12	11	11
Varšava	—	12	15	—	11	12	—
München	14	12	14	18	12	9	8
Berlin	15	15	15	15	13	14	12
Seydijford	9	8	12	3	9	17	0
London	14	14	19	15	11	12	—
Paris	17	19	20	19	13	14	13
Lyon	18	15	15	20	17	14	14
Madrid	25	23	22	—	22	22	—
Rim	23	—	20	20	18	22	23
Alaccio	—	27	—	—	20	—	—
Messina	23	25	23	24	22	23	20
Sofija	18	13	13	13	14	13	14
Atene	—	—	—	—	—	—	—
Budapest	16	15	19	17	17	13	12
Leningrad	—	—	12	13	11	15	12
Moskva	—	13	10	16	—	9	14
Odesa	—	—	—	—	—	—	14
Aleksandria	—	—	—	—	—	—	—

Plijuča

Za lažje pljučne bolezni — Zavod (Anstalt) Dr. PENIK na gori Jánla, občina Sečovo, pošta Rogaška Slatina, Prospekt 5 dinarjev. 5923

Velika izbira dežnih plaščev, jopičev, pelerin

ravnokar došla

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova c. 3.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravilo, emaliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco. »TRIBUNA« — F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska 4

OKLIC. Dne 22. septembra 1926 ob 8. uri se vrši pri okrajn. sodišču v Krškem (soba št. 2), PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA nepremičnine vl. št. 904 kat. občine Hubajnica, obstoječe iz gozdne parce. št. 2531/37 (cenilna vrednost 84.649 Din 56 pl, travniške parcele 2289 (cenilna vrednost 3312 Din). Prodal se bo cel vložek skupaj kot gospodarska enota. Izklicna cena znaša 72.749 Din 30 par, pod katero se ne bo prodalo. V ostalem se sklicuje na dražbeni oklic na sodni deski.

OKRAJNO SODIŠČE V KRŠKEM oddelek II., dne 10. avgusta 1926.

E. Br. 10.302. 5962

Nabava drv.

Pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani se bo vršila dne 25. septembra 1926 ob 11. uri dopolne druga JAVNA USTREMA LICITACIJA za nabavo 300 kubičnih metrov drv, potrebnih za Ljubljano.

Pogoji se morejo vpogledati vsak dan med uradnimi urami pri navedeni Komandi.

Kavčije je položiti 5% od celokupne vrednosti nabave (tuji državljani 10%).

Iz pisarne komande 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani, 30. avgusta 1926.

Poravnajte naročnino!